

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 338

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, veljača 2025. // Godina XXXI.

UVODNA RIJEČ

Bojkot naš svagdašnji

Piše: Igor Knežević

Uboj(kot), u boj(kot) za narod svoj. Prošlo je poprilično vremena otkad su se hrvatski građani ujedinili oko nečega i odlučili promijeniti stvari koje su im od životne važnosti. I lijevi i desni, i stari i mladi, svi su složno krenuli u bojkot trgovačkih lanaca zbog nerealno visokih cijena trgovaca, a bojkot naravno podržava i SUH. Inače tromi i neangažirani Hrvati odlučili su reći dosta. Na stranu kada maknemo ujedinjenje svih hrvatskih građana u navijanju u uspjesima nogometne ili rukometne reprezentacije na velikim natjecanjima, ili dijelu građana koji su se odazvali na pružanje pomoći potresom nastradalim područjima, od Domovinskog rata ništa nije ujedinilo toliki broj Hrvata kao ovaj bojkot.

Od 2013. do 2023. godine iz Hrvatske je iselilo 389.197 ljudi, neki su se i vratili, ali je ostala činjenica da se ni u jednom trenutku nije pojavila neka akcija, tihi protesti, ili bilo što gdje bi veći dio građana ove zemlje potaknulo na iskazivanje nezadovoljstva takvom situacijom. No, kad se svakoga udari po džepu, tada nastane opći interes, i svi su zainteresirani da podignu glas protiv nepravde, krenu s akcijom rušenja (ovaj put cijena). Život je takav, rijetki će ustati protiv nepravde, ako i sami nisu u nepravdom položaju. A često oni koji su pogođeni nepravdom svejedno ostanu šutjeti i ne poduzmu ništa.

No, danas smo svjedoci situacije da na bojkot pozivaju i članovi Vlade, ministri koji imaju preko 4.000 eura plaće, jer i njima je očito sve postalo skupo. Bez zezanja, ako imate obitelj, djecu, s ovakvim cijenama ni 4.000 eura ne zvuči da plivate u novcu i da si možete sve priuštiti. A što onda reći za hrvatske umirovljenike, koji s prosječnih 554,40 eura mjesečno su osuđeni na životarenje. I ako mislite da su se hrvatski umirovljenici priključili ovom bojkotu grdno se varate.

Jer umirovljenici odmah s prvim danom odlaska u mirovinu kreću u bojkot, bojkot skupljih proizvoda, bojkot trgovina odjećom i obućom, bojkot odlaska u restoran, kazalište, stalno prate akcije ne bi li ipak tu i tamo pojeli nešto kvalitetnije i zdravije. U suštini, umirovljenici su primorani na bojkot koji na kraju krajeva zbog lošije prehrane ili socijalne izolacije utječe i na njihovo fizičko i psihičko zdravlje, a što rezultira povećanim troškovima za lijekove i liječenje. Tada sva mirovina ode na hranu i liječenje, ali mnogi ni nemaju novca za liječenje pa još brže završi njihova životna priča.

Da, hrvatski umirovljenici žive u konstantnom bojkotu sve do svoje smrti. I kad završi ovaj trenutni bojkot, hrvatski umirovljenici će nastaviti bojkotirati, jer su to radili i prethodnih nekoliko desetljeća, a na vidiku nažalost nema naznaka da će se njihova materijalna situacija osjetnije popraviti. To je nažalost surova realnost svih sadašnjih, kao i budućih umirovljenika, koji moraju planirati da u starosti imaju još dodatan izvor prihoda, jer od mirovine neće moći dostojno živjeti. Osim ako se ne popravi odnos vladajućih prema njima, i prihvate zahtjevi umirovljeničkih udruga koji bi značili povećanje mirovina. U suprotnom umirovljenici ma preostaje ono što godinama imamo, bojkot naš svagdašnji...

U OVOM BROJU:

2. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA

Bez razgovora o povećanju mirovina

REFORMA MIROVINSKOG SUSTAVA

Ima li koristi od preporuka Europske komisije?

INTERVJU: DR.SC. LUKA BRKIĆ, PROFESOR MEĐUNARODNE POLITIČKE EKONOMIJE

Za visoke cijene najodgovorniji su Vlada i HNB

KAKO STATI NA KRAJ VISOKIM CIJENAMA

I umirovljenici krenuli u masovni bojkot

SPORO OSTVARENJE PRAVA NA INKLUZIVNI DODATAK

Nemojte čekati, uložite žalbu!

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika Hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Bez razgovora o povećanju mirovina

U ponedjeljak 22. siječnja 2025. u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike održana je druga sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, na kojoj su sudjelovali i SUH-ovi predstavnici, kao i ministar Marin Piletić. Sjednica je bila posvećena temama iz područja socijalne politike, uz objašnjenje iz ministarstva da će se o izmjenama Zakona o mirovinskom sustavu raspravljati na novoj sjednici koja će se održati vrlo brzo u veljači. Podsjetimo, i Vlada i ministarstvo obećali su da će s 1. srpnja ove godine promijeniti formulu usklađivanja mirovina (sa 70-30 na 85-15), uvesti 13. godišnju naknadu na mirovine te 12 mjeseci dodatnog staža umirovljenim majkama.

Ali problem je što vrijeme curi, a stavovi kako će izgledati 13. godišnja naknada i 12 mjeseci dodatnog staža umirovljenim majkama i dalje nisu usuglašeni između ministarstva i umirovljeničkih udruga SUH-a i MUH-a. No, predstavnici umirovljeničkih udruga dobili su odgovor da će se vrlo brzo, početkom veljače, održati nova sjednica Vijeća. Ova sjednica bila je informativnog karaktera, pa se tako članove obavijestilo o napretku izgradnje centara za starije osobe, provođenju upravnog i inspekcijskog nadzora nad radom ustanova socijalne skrbi u pogledu zaštite starijih osoba te povećanju naknada u sustavu socijalne skrbi.

Što se tiče izgradnje centara za starije osobe, prezentirano je kako će svaki od 18 centara koji će se morati izgraditi do 30. lipnja 2026. imati minimalni smještajni kapacitet od 40 korisnika i to isključivo za III. i IV. stupanj usluge, odnosno za korisnike kojima je potrebna intenzivna skrb.

Izgradnjom će se proširiti i mreža izvaninstitucijskih usluga kako bi se starijim osobama omogućio što duži ostanak u vlastitim domovima i kako bi starija osoba sukladno svojim potrebama mogla ostvariti ono što joj je potrebno u sredini u kojoj živi.

Od ukupno 1849 smještajnih kapaciteta, 13,84 % kapaciteta (256 kreveta) bit će za korisnike oboljele od Alzheimerove demencije i drugih demencija, a izvaninstitucijske usluge omogućit će se za 4.549 korisnika koje će starijim osobama omogućiti što duži ostanak u vlastitom domu.

Uslijedila je prezentacija o načinu provođenja inspekcijskog nadzora u djelatnosti socijalne skrbi u zaštiti starijih osoba. U djelatnosti inspekcijskog nadzora zaposleno je 19 viših inspektora, od kojih su tri viši inspektori – specijalisti za područje cijele Republike Hrvatske. Tijekom 2023. provedeno je 1.070

nadzora, od čega 651 nadzor (61 posto) je obavljen nad pružateljima usluga za starije osobe. Tijekom 2024. provedeno je 1.011 nadzora od čega 516 (51 posto) nad pružateljima usluga za starije osobe.

Unatoč postojanju strogih sankcija za one koji ne ispunjavaju odnosno krše uvjete za pružanje socijalnih usluga (predviđene su kazne za prekršaje od 13.270 do 26.540 eura), u praksi različita postupanja sudova na području RH idu do „sramotnih kazni“ od 150 eura ili čak i oslobođenja od kazni, što ne doprinosi smanjenju rada na crno.

Posljednja, treća prezentacija, bila je zanimljiva iz razloga što rastu naknade iz sustava socijalne skrbi za brojne korisnike. Naime, uskoro stupaju na snagu izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi, nakon što je provedeno e-savjetovanje od od 13. siječnja do 12. veljače 2025. godine. Izmjenama se mijenja tri osnove, i to za zajamčenu minimalnu naknadu, ostale naknade te udomiteljstvo.

Osnovica zajamčene minimalne naknade (ZMN) koja je oblik socijalne pomoći, za odraslu radno sposobnu osobu raste sa 150 na 160 eura, a za nesposobnu za rad ili stariju osobu sa 160 na 208 eura. Porast će naknada za rad udomitelja starijih osoba, i to sa 160 na 180 eura, ali i novčana naknada (opskrbnina) namijenjena podmirivanju troškova života korisnika. Tako će iznos opskrbnine za odraslu pokretnu osobu narasti sa 360 na 405 eura, polupokretnu sa 376 eura na 423 eura, te za nepokretnu osobu sa 400 eura na 450 eura.

Omogućit će se i priznavanje socijalne usluge pomoć u kući većem broju starijih osoba i na taj način prevenirati institucionalizacija starijih osoba, jer uz povećanje osnovice za izračun drugih naknada povećan je i prihodovni prag za odobravanje usluge, sa 300 % na 500 % osnovice tj. sa 199,08 eura na 375 eura.

Članovi Vijeća obaviješteni su i da je porastao broj starijih osoba koje primaju nacionalnu naknadu te je u prosincu to pravo koristilo 17.849 korisnika, od čega 80,25 % žena i 19,75 % muškaraca. Dobra vijest je što se u Zadru dovršava hospicij koji će pružati palijativnu skrb za 10 osoba u pet dvokrevetnih soba, te će to biti tek druga ustanova takvog tipa u Hrvatskoj. Podsjetimo, u Rijeci djeluje hospicij još od 2008. godine, a trenutno ima 14 soba, pet dvokrevetnih i četiri jednokrevetne, a posljednje dane u njemu je dočekalo oko 2.900 osoba.

I.K.

Vlada ograničila cijene za još 40 proizvoda

Na sve veći rast cijena u trgovinama Vlada je reagirala proširenjem liste proizvoda s ograničenjem cijene pa tako od 7. veljače 2025. godine umjesto 30 imamo 70 proizvoda s ograničenom cijenom. Prije donošenja same odluke održana su i dva sastanka na kojem su uz ministra gospodarstva sudjelovali između ostalog i predstavnici umirovljeničkih udruga.

Na prvom sastanku održanom 20. siječnja vršiteljica dužnosti predsjednice Sindikata umirovljenika Hrvatske Vesna Bečić, kao i predsjednica Matice umirovljenika Višnja Fortuna, kazale su kako umirovljeničke udruge pozdravljaju proširenje liste proizvoda s ograničenjem cijena, s obzirom da hrvatski umirovljenici sa svojim niskim mirovinama ne mogu pratiti poskupljenja. No, dodale su i kako bi se na proširenoj listi trebalo staviti još proizvoda koji su od značaja za umirovljeničku populaciju, poput primjerice pelena za inkontinenciju i vitaminskih dodataka prehrani.

Dodale su i da ne bi trebalo ograničavati cijene isključivo za 5 kilograma krumpira ili za cijelo pile, već da se ograniči cijena i za manju kilažu/dijelove, što se na kraju u ova dva slučaja nije uzelo u obzir. Iz ministarstva gospodarstva su poručili kako očekuju da će se ovim proširenjem liste povećati konkurencija između trgovaca i potaknuti snižavanje cijena i drugih proizvoda izvan reguliranog popisa.

Također, prodavaonice veće od 400 m² moraju osigurati poseban odjeljak za artikle s ograničenim cijenama, osim ako zahtijevaju čuvanje u rashladnim vitrinama, a na što što su na drugom sastanku u Ministarstvu gospodarstva neki predstavnici trgovaca negodovali. Dosadašnja praksa sakrij proizvod, ili ga uopće ne stavi na policu ili sakrij cijenu, mnogim je trgovinama uspijevala, pa će sada ipak biti malo teža igra skrivača kada svi proizvodi s ograničenim cijenama budu na istom mjestu i propisno označeni.

A da Vlada možda misli ozbiljno potvrdila je 5. veljače kada

je u javno savjetovanje u kratkom roku od 8 dana upućen prijedlog Zakona o iznimnim mjerama kontrole cijena. Prijedlogom Zakona se propisuje trgovcima način informiranja potrošača o proizvodima kojima je ograničena cijena, kao i obveza dostave cjenika Ministarstvu te njihova objava na mrežnim stranicama u digitalnom obliku, a također su propisane i oštre kazne za kršenje zakonskih odredbi. Pa će tako trgovac - pravna osoba biti kažnjen novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 eura ako ne poštuje propise o objavi, isticanju i oglašavanju cijena, ako se ne pridržava ograničenih cijena proizvoda ili ne prijavi važeći cjenik i tarife na svojim mrežnim stranicama.

Novčanom kaznom kažnjavat će se i odgovorna osoba u trgovačkoj tvrtki i to u iznosu od 1.000 do 4.000 eura, obrtnik-trgovac od 1.000 do 20.000 eura, a trgovac - fizička osoba od 1.000 do 6.000 eura. Osim toga, sva imovinska korist stečena prekršajem bit će oduzeta. Ako inspektori doista krenu obilaziti trgovine i pisati kazne bit će to doista novost. Živi bili pa vidjeli.

I.K.

UPRAVNO VIJEĆE HZMO-a Povećan iznos nacionalne naknade

Na 2. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, održanoj 24. siječnja 2025., donesena je Odluka o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe od 1. siječnja 2025. Podsjetimo, u prošloj, 2024. godini ta naknada iznosila je 150 eura, a u ovoj godini iznositi će 154,50 eura. Za razliku od mirovina koje se usklađuju uzimajući u obzir i rast plaća i cijena, kod nacionalne naknade u obzir se uzima isključivo rast cijena u protekloj godini. A prema službenim podacima on je iznosio 3 posto, pa otud i tih 4,50 eura povećanja, koje korisnicima neće gotovo ništa značiti.

Ovdje je propušteno da se iznos nacionalne naknade izjednači s iznosom Zajamčene minimalne naknade (ZMN), čija je osnovica podignuta sa 150 na 160 eura. Naime, krajem 2023. godine Vlada, odnosno Sabor su donijeli izmjene Zakona o nacionalnoj naknadi kada su tu naknadu koja je tada iznosila 120,71 euro podignuli za 2024. godinu na 150 eura, taman koliko je iznosila i osnovica ZMN-a. Nema razloga da se to nije učinilo i ovu godinu. Tih 5,50 eura razlike koju bi država više isplatila po korisniku nacionalne naknade stajalo bi proračun samo 98.169,50 eura više mjesečno, ili 1.178.034 eura godišnje.

I.K.

PROCJENA RASTA MIROVINA Usklađivanje manje od 3 posto

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku potrošačke cijene su u drugom polugodištu 2024. u odnosu na prvo polugodište 2024. rasle 1,7 posto, a bruto plaće (bez prosinca) za 3,4 posto. Prema sadašnjoj formuli za usklađivanje mirovina (omjer 70:30) postotak usklađivanja trebao bi iznositi 2,9 posto, što na prosječnu mirovinu od 554,40 eura znači povećanje od tek 16 eura. Konačni podatak o postotku usklađivanja znat će se, dakle, kada DZS krajem veljače objavi podatke o iznosu prosječne bruto plaće za prosinac.

Isplata će, kao i svake godine, biti tek u travnju za ožujak sa zaostacima za siječanj i veljaču. Podsjećamo kako će od 1. srpnja ove godine se poboljšati formula usklađivanja na omjer 85-15, iako su umirovljeničke udruge očekivale da se ta formula primijeni već u ovom usklađivanju. Čak i da se nova formula primijenila umjesto one 70-30, postotak usklađivanja bi bio 3,15 posto, a povećanje prosječne mirovine 17,44 eura, dakle samo 1,44 eura više.

Zbog toga SUH neće odustati od zahtjeva da se uvede formula 100-0, odnosno da mirovine prate rast plaća ili cijena u 100-postotnom iznosu. Jedino tako će se zaustaviti daljnje opadanje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći koji trenutno iznosi 40,5 posto i jedan je od najgorih u cijeloj Europskoj uniji.

Za visoke cijene najodgovorniji su

➤ Prema prvoj procjeni Eurostata, godišnja stopa inflacije u prosincu 2024. mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP) u Hrvatskoj je iznosila 4,5 posto, najviše od svih zemalja članica eurozone. Unatoč toj činjenici, trgovci su najavili dodatno povećanje cijena, jesu li za ovo „divljanje“ cijena krive trgovačke marže?

Sredinom 2023. godine su Europska središnja banka, OECD, Banka za međunarodna poravnanja (BIS) i Europska komisija objavile studije koje pokazuju da su profiti činili veliki udio u inflaciji. „Rastući profiti poduzeća najviše su pridonijeli europskoj inflaciji u posljednje dvije godine jer su tvrtke povećale cijene više od skoka troškova uvezene energije.“ Ova inflacija događa se kada korporativni sektor uspije prenijeti veliki troškovni šok na potrošače povećanjem cijena kako bi zaštitio ili povećao svoje profitne marže. Naravno, nisu se sve tvrtke jednako ponašale. Zaključak je da ova inflacija rezultira povećanjem ukupnog profita. Ista jednostavna istina navela je Adama Smitha da upozori, prije 250 godina, da profit može potaknuti pritisak na cijene. MMF sugerira kako „izgledi inflacije u Europi ovise o tome kako korporativni profiti apsorbiraju dobitke od plaća.“ Ali ne postoji izravan kanal od rastućih kamatnih stopa do kompresije marže. Povećanje troškova posuđivanja već je povećalo financijske rizike i, ako ništa drugo, smanjuje sposobnost poduzeća da apsorbiraju povećanje plaća. Trebali bi prepoznati pribjegavanje višim kamatnim stopama kao ono što jest: strategija za svaljivanje troškova inflacije na rad (smanjenjem plaća), na socijalne programe (kroz štednju) i na buduće generacije (obeshrabrivanjem ulaganja).

Zamjenica glavnog direktora MMF-a Gita Gopinath tvrdi „Ako inflacija treba brzo pasti, tvrtke moraju dopustiti da njihove profitne marže padnu.“ Postizanje ovoga ishoda zahtijeva novu strategiju usmjerenu na discipliniranje neumjerenog profita, poticanje ulaganja, povećanja produktivnosti i poticanje tvrtki da zarađuju na staromodan način prodajom više proizvoda po fer cijenama. Još jedna značajka ove inflacije su veliki dobici u bogatstvu kućanstva, posebno za najbogatijih 10 % kućanstva. U SAD-u, npr. učinak bogatstva iznosio je otprilike polovicu veličine Bidenovih mjera potpore u pandemiji. Gotovo tri četvrtine utjecaja bogatstva na potrošnju posljedica je većeg bogatstva samo 10 % najbogatijih, a samo 1 % najbogatijih odgovorno je za više od 40 % povećanja potrošnje.

Monopol i oligopol

➤ Svjedoci smo da cijene nekih proizvoda isti dan osjetno porastu u svim trgovačkim lancima. Dakako, na to mogu utjecati cijene proizvodnje i dobavljanja proizvoda na police trgovina, no ima primjera gdje se cijene nabave nisu mijenjale, a cijena je na policama svih trgovina isti dan otišla gore i svugdje jednako košta. Pet trgovačkih kuća kontrolira čak dvije trećine tržišta RH u segmentu prehrane i mješovite robe te je opasnost od oligopola velika. Na koji način je moguće smanjiti tu opasnost?

U tradicionalnom pogledu na tržište, usmjerenom na ispravljanje neravnoteže između ponude i potražnje, neograničeno maksimiziranje profita tvrtki je logična posljedica. Ali ako profit korporacija nije povezan s poboljšanim učinkom, postignutim ulaganjima i tehnološkim napretkom već strateškim oligopolskim i monopolskim položajem iskorištavajući tako ovisnost potrošača u krizi i naplaćujući nerazumne cijene za proizvode za koje nema alternative, inflacija se nužno ubrzava. Učinkoviti odgovor u ovakvoj situaciji je snažna antimonopolska politika i druge ciljane mikroekonomske regulatorne mjere za kontrolu prekomjerne potrošnje kada ponuda naglo opadne. Neke od njih uključuju mjere u duhu Keynesa dok bi druge mogle biti progresivni porezi na potrošnju. Pojednostavljujući složenu stvar, možemo reći da restrukturiranju opskrbenih lanaca svakako ne pogoduju restriktivne monetarne politike. A što se tiče tržišta plina i poljoprivrednih proizvoda, došlo je do jasne pretjerane reakcije. Takva pretjerana reakcija – glavni element u inflatornom izljevima – uglavnom je posljedica financijskih tržišta koja igraju osnovnu ulogu u procesu određivanja cijena ovih roba. Financijska tržišta ne ponašaju se u skladu s teorijom učinkovitih financijskih tržišta, pokrećući cijene na takav način da odražavaju temeljnu situaciju. Sklona su pretjerano reagirati, vođena špekulacijama. Konačno, potrebna je aktivna politika usmjerena na smanjenje financija (a posebno financijalizaciju roba), čiji je rast kao postotak BDP-a u posljednjih nekoliko desetljeća glavni uzrok rastuće nestabilnosti svjetskog gospodarstva.

➤ Iako nas je samo 3,8 milijuna, iako imamo velike obradive površine, Hrvatska ipak preko 60 posto hrane uvozi. Zašto je to tako?

Još od Programa stabilizacije (1993/1994) koji je u svojoj suštini bio antiinflacijski program, dva su glavna mehanizma stabilizacije: vanjsko-trgovinska liberalizacija i fiksiranje tečaja kune za njemačku marku, a poslije za euro. Jedna od posljedica takve politike je i dolazak velikih trgovačkih lanaca u stranom vlasništvu. Istina je kako je hrvatska poljoprivreda našim ulaskom u EU morala ispunjavati glavne ciljeve Zajedničke poljoprivredne politike EU, da je izložena

snažnoj konkurenciji tržišta EU, te suočena s gubitkom tradicionalnog tržišta CEFTA-e. Ali nažalost, Hrvatska poljoprivreda još uvijek ne uspijeva značajnije promijeniti agrarnu i proizvodnu strukturu. I dalje su brojnošću najzastupljeniji manji proizvođači, a u strukturi poljoprivredne proizvodnje dominiraju žitarice. Nadalje, poljoprivredna politika nedovoljno uvažava klimatsko-pedološku raznovrsnost Hrvatske kao jedan od preduvjeta veće prepoznatljivosti hrvatskih proizvoda na europskom tržištu hrane.

Kako bi odgovorili na konkurenciju i uvoz i osigurali samodostatnost u stratezijskim poljoprivrednim proizvodima, moramo povećati obujam poljoprivredne proizvodnje boljim korištenjem raspoloživih resursa, a u strukturi izvoza povećati udjel proizvoda više dodane vrijednosti. Hrvatska ima najveći deficit u inozemnoj razmjeni prehrambenih proizvoda (oko 2,5 posto BDP-a), a u zadnje tri godine bilježi najveće pogoršanje trgovinskog salda u usporedbi sa zemljama CEE regije te Njemačkom i Italijom što Hrvatsku čini najizloženijom kretanju rastućih uvoznih cijena, obično viših u odnosu na pretpostavljene domaće cijene. Usprkos ulasku u EU i u Zajedničku poljoprivrednu politiku te vrlo velikim subvencijama, hrvatska poljoprivreda se mijenja sporo i bez rješavanja strukturnih problema. Posljedice ovakve neadekvatne politike posebno se jasno zrcale u kriznim vremenima kao što su ova današnja.

Dodatno, djelovanje globalnog prehrambenog sustava sve se više koncentrira i orijentira na interese posrednika koji stvaraju profit, a ne na interese stvarnih proizvođača i potrošača hrane. Sustav prehrane postao je nefunkcionalan i na druge načine. Pretjerano se oslanja na kemikalije, proizvodi velike količine stakleničkih plinova i pridonosi degradaciji okoliša. Štoviše, glad je i dalje prisutna, pa čak i povećana, uz prekomjernu potrošnju i rasipanje. Hrana se čak koristi kao geopolitičko oružje. Niz politika na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini može smanjiti sposobnost privatnih komercijalnih interesa, osobito velikih korporacija, u kontroli globalnog prehrambenog sustava.

Ni Vlada ni opozicija se ne snalaze

➤ **Po uzoru na neke druge zemlje, hrvatski građani odlučili su bojkotirati odlazak u trgovine petkom, ili čak i cijeli tjedan kod određenih trgovaca, a imamo i ministre koji podržavaju taj bojkot. Mislite li da će bojkot donijeti kakve rezultate i mislite li da bi akteri iz vlasti trebali drugačije postupati prema trgovačkim lancima, odnosno da svojim politikama utječu na smanjenje cijena, a ne podupirujući riječima organizirane akcije građana?**

Nezadovoljstvo građana rastom cijena, a poglavito rastom cijena hrane, izraženo bojkotom odlazaka u trgovine određenim danima u tjednu, manifestacija je koju je moguće racionalno objasniti neovisno o efektima jednog takvog pritiska. Međutim, antiinflacijska politika u domeni je Vlade i središnje banke (HNB) koje su slijedom toga i najodgovornije institucije u kreaciji antiinflacijske politike. Kakva je implicitna poruka unisone podrške političkih aktera vlasti i opozicije? Tržište ne djeluje, naše politike u

kroćenju inflacije ne donose željene efekte pa pokušajmo i ovom vrstom pritiska potrošača na trgovačke lance. Nadalje, opozicija ovom podrškom kao da odustaje od jasno adresirane odgovornosti glavnih regulatora i populistički podržava akciju koja ne može biti rješenje problema inflacije u hrvatskom gospodarstvu. Ključna stvar ja da je više desetljeća izvanredno niskih kamatnih stopa dovelo do značajnog povećanja korporativnih i javnih dugova i neodrživi napad inflacije cijena imovine na stambenom tržištu, burzi i gotovo svim ostalim financijskim tržištima. Akutnija procjena prepoznala bi da su kamatne stope društveno vrlo skup alat za „kontrolu“ inflacije – posebno kada izvori inflatornog skoka leže u neviđenoj konstelaciji uglavnom uskih grla na strani ponude koja pokreće cijene.

➤ **Vlada je proširila listu proizvoda s ograničenom cijenom. Onome koji nema novca, a takvih je uglavnom većina umirovljenika, ta mjera se čini dobrom. Smatrate li ograničenja cijena proizvoda dobrim rješenjem?**

Ograničenje cijena nekih proizvoda može imati opravdanje samo kako bi se stvorio prostor i vrijeme (vremenski horizont od 60 do 90 dana) za reset socijalne politike koja bi trebala identificirati najugroženije skupine stanovništva te osmisliti politike koji bi trebale pomoći najugroženijima (umirovljenici su svakako jedna od tih skupina). Dakle, strogo ciljano, samo prema najranjivijim skupinama. Svaki drugi pristup koji bi bio neselektivan, „helikopterski novac“, stalno širenje liste proizvoda s ograničenom cijenom, perpetuiralo bi probleme bez ikakve mogućnosti suvislih rješenja. Budimo malo cinični i ironični postavljajući, zdravorazumski, sljedeće pitanje: Ako je zamrzavanje cijena pravi put rješavanju problema, zašto ne zamrznuti sve cijene? Očito je nešto pošlo po krivu s kapitalizmom.

Prijeti nam socijalna kriza

➤ **Sami ste javno kazali da u Hrvatskoj vlada inflacija pohlepe. U toj pohlepi često se gubi osjećaj za druge, a najviše stradavaju upravo oni najsiriromašniji. A hrvatski umirovljenici su po tom pitanju jedna od najugroženijih skupina stanovništva. Smatrate li da Vlada dovoljno pomaže umirovljenicima?**

Inflacija pohlepe „greedflation“ referira se na to da li visoke prodajne cijene nadoknađuju više troškove proizvodnje ili samo odražavaju ponašanje traženja rente, jer je monopolistička odnosno oligopolistička moć omogućila postavljanje tržišnih uvjeta. Korporacije su iskoristile šokove ponude kako bi dramatično povećale svoje profitne marže. Cjenovna moć tvrtki na monopoliziranim tržištima ubrzava inflaciju. Iznenadni dobici gotovo će neizbježno dovesti do socijalne krize osim ako se inflacija ne ublaži višim plaćama, a utrka između dobiti i plaća može se ublažiti porezom na izvanrednu dobit. Nerazmjerne dobitke bez značajnog povećanja učinka ili povećanja troškova proizvodnje, trebalo bi oporezivati. Mit da tvrtke „zaslužuju“ visoke profite, bez obzira na strukturu tržišta, neodrživ je.

➤ **Udio prosječne mirovine (624 eura) u prosječnoj plaći (1.366 eura) u Hrvatskoj iznosi svega 45,7 posto, a taj udio je zapravo i manji kad se iz računice izbace**

braniteljske i HVO mirovine po posebnim propisima. I najavljena promjena formule usklađivanja mirovina (sa 70-30 na 85-15) neće zaustaviti pad tog udjela u budućnosti. Ako prosječni udjel u EU zemljama iznosi 58 posto jasno je da hrvatski umirovljenici imaju puno lošiji tretman od umirovljenika u EU zemljama. Što smatrate, kojim mjerama bi se ta razlika mogla smanjiti? Kako omogućiti hrvatskim umirovljenicima da bolje žive?

Jedan od ključnih problema je izostanak proizvodnih investicija jer ulaganje u različite oblike financijske imovine, najvećim dijelom u državne obveznice, manjim dijelom u dionice postojećih kompanija te dionice inozemnih kompanija ili udjele u inozemnim investicijskim fondovima te za upravljanje ukupnom imovinom, ne doprinose proizvodnim investicijama pri čemu je investiranje u nove domaće proizvodne kompanije zanemarivo. Mirovinska bi reforma teoretski i mogla uspjeti da se konceptualno oslanja na nove proizvodne investicije, a ne samo ostvarivanje prinosa na financijsku imovinu. Umjesto ulaganja u proizvodnju na djelu je financijalizacija. U Nacionalnoj razvojnoj strategiji navedeno je jačanje 2. mirovinskog stupa, ali stručno-znanstvene, a i političke rasprave o mirovinskom sustavu Hrvatske (tzv. Čileanski model) i dalje su aktualne.

Promjena formule usklađivanja mirovina (sa 70-30 na 85-15) ili slične mjere mogu predstavljati manja poboljšanja u mirovinskom sustavu, ali nemaju potencijal radikalnih promjena. Da bi se promijenio temeljni odnos broja umirovljenika na broj zaposlenih (minimum jedan umirovljenik na tri zaposlenika, a optimalan omjer je jedan umirovljenik na četiri zaposlenika) potrebna je nova industrijska politika usredotočena na dva cilja: osiguranje odgovarajuće i konkurentne ponude proizvoda i tehnologija potrebnih za postizanje gospodarskog prosperiteta i sigurnosti; i osiguravanje pozicije u razvoj i implementaciju tehnologija sljedeće generacije za koje se očekuje da će biti ključne za rast i razvoj. Povrh ovoga, demografsko starenje nastaviti će smanjivati ponudu radne snage jer starije osobe obično troše štednju i ne rade, što može voditi inflatornim pritiscima uz smanjenje potencijala rasta gospodarstva. Kontinuirani politički i ekonomski otpor imigraciji također će smanjiti ponudu radne snage i izvršiti pritisak na rast plaća. Bez hvatanja u koštac s ovim temeljnim problemima, za čije rješavanje je potrebna politička volja, odlučnost, hrabrost, mudrost i odgovornost, ostajemo na mjerama koje ne doprinose povećanju udjela mirovina u plaćama niti smanjuju razliku u položaju naših umirovljenika u komparativnoj perspektivi s najrazvijenijim zemljama EU-a. Bez implementacije ovih uvida, novih pristupa i novih politika, za koje je potrebno i vrijeme, ne vidim mogućnosti boljeg života hrvatskih umirovljenika.

Igor Knežević

I umirovljenici krenul

Odlazak u mirovinu za hrvatske građane znači bitno smanjenje prihoda, a time i atrofiranje njihove kupovne moći. Umjesto da uživaju u pošteno zasluženom mirovini, hrvatski umirovljenici pod stare dane muku muče kako preživjeti. I tako iz mjeseca u mjesec. Ekonomski gledano, mirovine u Hrvatskoj su niske iz više razloga. Naše je gospodarstvo slabije razvijeno od većine zemalja Europske unije. Imamo nižu stopu zaposlenosti i niže su nam plaće od plaća zemalja EU-a.

Veće cijene, veće marže

Gledajući siromaštvo licem u lice, hrvatski umirovljenici dovijaju se različitim načinima opstajanja: rade ne bi li dodatno zaradili koji euro, skupljaju povratnu plastičnu ambalažu, prosvjeduju kad su u prilici ili mogućnosti, a odnedavno daju svoj doprinos općem bojkotu trgovina i trgovačkih lanaca. Prisjetimo se, Hrvatska je 1. siječnja 2023. godine kunu zamijenila eurom i tako postala 20. članica europodručja. Otada su cijene počele strelovito rasti, a potrošači se ne prestaju žaliti na vrlo često neopravdano zaokruživanje i povisivanje cijena. Neugodno je za sve građane, osobito za starije i siromašne, one najranjivije, zato što neprestano rastu cijene prehrambenih proizvoda kao i režijskih troškova.

Sredinom siječnja 2025. Eurostat je objavio podatke o kretanju cijena u prosincu 2024. godine. Prema Harmoniziranom indeksu potrošačkih cijena (HIPC), hrvatska godišnja stopa inflacije bila je najviša u eurozoni. Cijene u prosincu 2024. porasle su za 4,5 posto u odnosu na prosinac 2023. godine. Učestala poskupljenja donose veliku zaradu trgovačkim lancima, čije marže su izuzetno visoke. Trgovački lanci imaju pregovaračku poziciju s dobavljačima koji im na račun naručenih velikih količina proizvoda spuštaju cijenu, a što nije slučaj kod malih trgovaca.

Umirovljenici su za bojkot

Hrvatskim građanima, nije čudo, dozlogrdilo je trpjeti previsoke cijene pa se krenulo s bojkotom trgovina i trgovačkih lanaca. U petak, 24. siječnja 2025., a zatim i sljedeći petak, mnogi građani su zaobilazili trgovine i tako, za početak, utjecali na smanjenje prometa. Uslijedio je i bojkot po tri trgovačka lanca na tjedan dana. Obišli smo neke od trgovina da provjerimo koliko starijih osoba podržava bojkot i što naši umirovljenici misle o toj inicijativi. Prva umirovljenica koja je s nama podijelila svoje mišljenje bila je Maja, umirovljena bankovna činovnica.

„Naravno da podržavam bojkot. Ovo je tek početak i ne smijemo odustati. Frustrira me to što kruh kao osnovnu namirnicu plaćamo u suhom zlatu. Pekarska industrija ne pokriva potrebe za kruhom pa trgovački lanci i lanci pekarnica u stranim rukama uvoze polupripremljeni kruh koji onda loše dopeku. To mi je grozno. Kad se samo sjetim da su pekarski proizvodi poskupjeli 30, 40 pa i više posto“, ogorčeno je komentirala Maja sa Svetica.

Inicijativa i poziv na bojkot krenuli su od Facebook grupe „Halo, inspektore“, iza koje stoji Europski centar izvrsnosti potrošača (ECIP).

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Igor Knežević, glavni i odgovorni urednik

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@suh.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: Odranska 18, 10020 Novi Zagreb, mob. 098/704647

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 580 eura; za pola stranice 440 eura i za četvrtinu stranice 290 eura.

KRAJ VISOKIM CIJENAMA i u masovni bojkot

reportaža

U međuvremenu su je podržala društva za zaštitu potrošača, sindikati, političke stranke, pa i ministar gospodarstva. Što se Vlade tiče, ona je dodala još 40 artikala na postojeći popis od 30 osnovnih proizvoda s ograničenim cijenama. Ti proizvodi uključuju određene vrste sireva, kavu i potrepštine za kućanstvo poput sapuna. Inače, Hrvatska je prvi put uvela ograničenja cijena 2022. godine kao način borbe protiv povećanja cijena izazvanog invazijom Rusije na Ukrajinu i pandemijom covida-19.

Krive Vladu, ne samo trgovce

„Ma, koja Vlada? Vlada je prikivala prave postotke povećanja cijena i tako zakidala umirovljenike na usklađivanju mirovina“, kazala nam je umirovljenica Jasna Lay Rukavina, s kojom smo razgovarali na Gupčevoj Zvijezdi. Jasna je otišla u mirovinu kao školska knjižničarka. Po zvanju je profesorica engleskog jezika i povijesti umjetnosti. Još je dodala: „Dobro je da smo se počeli buditi i protestirati protiv bezumlja. Duboki su razlozi rasta cijena. Država je preskupa, imamo prevelik broj županija i općina, a da ne govorim da imamo puno i previše trgovačkih centara. Beč je tri puta veći od Zagreba, a ima manje trgovačkih centara“

Jasna Lay Rukavina

Umirovljeni grafičar Mladen drži da na novom popisu zamrznutih cijena ima cijena koje su više od trenutnih.

„To ide u korist trgovačkih centara. Prije nego su zamrznuli cijene, besramno su ih povišili“, nezadovoljno je rekao. Pojasnio nam je da je za bojkot, ali da i na dan bojkota kupi samo dnevne novine.

Za Glas umirovljenika svoje je mišljenje iznijela i umirovljenica Jadranka Milin s Trešnjevke, po zvanju ekonomistica, a po zanimanju krojačica. Žena koja je i u mirovini nastavila raditi. Ne zato što to želi, nego zato što mora.

„Podržavam bojkot. Pratim kojim danima treba bojkotirati određeni trgovački lanac ili trgovinu. Pratim i koje proizvode trebamo tim danima ne kupovati. Vidjet ćemo koliko će ovi bojkoti potrajati i što će u konačnici polučiti. Hoće li to biti uspješno. Ja

Jadranka Milin

sam za to da idemo, da svi idemo na Markov trg i da dignemo svoj glas. Kriva je loša Vlada, a ne samo trgovci. Trgovci ne bi ništa mogli napraviti da im Vlada ne daje zeleno svjetlo. Teško se živi. Vidim to i po svojim mušterijama“, kazala je Jadranka za naš časopis.

HUP ima drugačije mišljenje

Jedini od naših sugovornika koji nije siguran u uspjeh bojkota trgovačkih lanaca je umirovljeni električar Boris, također stanovnik Trešnjevke. On i dalje radi u mirovini. Doduše, ne žali se na zaradu kao kvalificirani majstor.

„Znate, dobrog majstora svi danas trebaju. Velika je potražnja, a što se tiče bojkota, ne vjerujem previše u neki dobar ishod po nas obične građane. Ne kažem da ne treba sudjelovati u bojkotu, ali već će oni naći načina da nas nadmudre i da proguraju cijene koji oni žele. Sad već bojkotiraju i u susjednim zemljama, a trgovci šute. Vidjet ćemo“, zaključio je Boris.

Naši su umirovljenici umorni. Umorni su i od života i od obećanja vladajućih da će imati mirovine dostojne za normalan život. Hoće li ovaj višekratni bojkot doista biti prijelomni trenutak koji će utjecati na regulaciju tržišta tek ćemo vidjeti. Hoće li on iznjedrati na vidjelo stvarnu moć kupaca?

S druge strane, iz Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) poručuju da bez sustavnih promjena u deregulaciji ekonomije te olakšanih uvjeta investiranja bojkot može biti isključivo kratkoročan pa čak i zanemariv. No, činjenica je da su u prvom tjednu bojkota tri bojkotirana trgovačka lanca počela spuštati cijene svojih proizvoda i nuditi velike popuste na akcijama.

U HUP-u nadalje iznose mišljenje da se ne bi trebalo intervenirati u mehanizme tržišta, već da bi trebalo aktivirati ciljne socijalne mjere (imovinski cenzus) koje bi pomogle socijalno ugroženima. A u socijalno ugrožene svakako spada većina umirovljenika, jer govorimo o najstarijima, najumornijima i najsiromašnijima. Izgleda da se baš tu skupinu ljudi primorava na čekanje i prekomjerno strpljenje. No, ta skupina ljudi sada je također odlučila pokazati „zube“ i podržati bojkot.

Melita Funda

Ima li koristi od preporuka Europske komisije?

Sve više članica Europske unije ima probleme u svojim mirovinskim sustavima. Manje više, sve su one suočene s problemom starenja stanovništva, demografskim problemima, nedostatkom radne snage i uvozom imigranata... Konačno je i Europska komisija, odnosno njezin Odbor za socijalnu zaštitu, uočio velike probleme u mirovinskom sustavu Hrvatske i dala nam svoje preporuke. Neke od njih bi bile u korist umirovljenika, ali su neke od predloženih već doživjele fijasko, kao što je bio referendum „67 je previše“. Pitanje je samo, koliko su te preporuke obvezujuće i kako će Hrvatska reagirati na njih?

Europska komisija svojim preporukama od država članica traži provedbu reformi kojima će modernizirati svoje mirovinske sustave: 1. povećanje dobne granice u skladu s produljenjem očekivanog trajanja života, 2. mjere koje demotiviraju prijevremeno umirovljenje i potiču ostanak na radnom mjestu, 3. promjenu modela oporezivanja, da se poveća neoporezivi dio mirovine, 4. da se izmijeni model indeksacije, odnosno način usklađivanja mirovina i 5. da se umirovljenike s niskim primanjima zaštiti od siromaštva raznim dodacima i naknadama.

Od početka mirovinske reforme od 1.1.1999. novi Zakon o mirovinskom osiguranju (ZOMO) značajno je, čak se može reći, katastrofalno oštetio pojedine skupine umirovljenika, kao što je doživotna penalizacija, obračunsko razdoblje za izračun mirovine, prijevarena kod izračuna prve aktualne vrijednosti mirovina (AVM)... U ovih 25 godina SUH i MUH izborili su niz poboljšanja i izmjena pojedinih loših odredbi ZOMO-a, ali još uvijek ima dosta toga što treba mijenjati. Vlada RH također pokušava „grebati“ po površini problema, a prijedlozi i efekti tih pokušaja su „mrvice“ koje ostanu na stolu bogataša nakon kraljevskog ručka!

1. Povećanje dobne granice - loš omjer osiguranika i umirovljenika (1,39:1) Vlada je 2019. pokušala povećati granicu za odlazak u starosnu mirovinu na 67 godina života, ali su sindikati referendumom „67 je previše“ to spriječili. Statistika HZMO-a stvarno pokazuje, da imamo prosječno samo 31 godinu staža. Tzv. „stari“ umirovljenici umirovljeni do 31.12.1998. imaju staž od 28 g. 7 mj. i prosječnu mirovinu 618,73 eura, a „novi“ umirovljenici nakon 1.1.1999. imaju staž od 31 g. 9 mj. i prosječnu mirovinu od 565,49 eura. I taj podatak pokazuje „anomaliju“ gdje „stari“ umirovljenici imaju manji prosječan staž za tri godine i veću prosječnu mirovinu za 53,24 eura (9,41 %) od „novih“ umirovlje-

nika. To je posljedica pogrešnog izračuna prve AVM, gdje u izračun nije uzeta isplata dodatka „100 kn+6 %“ od studenog 1998., kao ni individualna isplata obeštećenja „starim“ umirovljenicima od 2006.-2013. godine.

2. Prijevremene mirovine - krajem 2024. u mirovinskom sustavu imamo 176.851 korisnika prijevremenih mirovina (14,4 % ukupnih mirovina) s prosječnom mirovinom od 573 eura što je 42 % prosječne plaće. Zbog nepravdne i visoke doživotne penalizacije prijevremene mirovine su u prosjeku čak niže od starosnih mirovina, iako korisnici tih mirovina imaju duži staž za četiri godine, što također spada u „anomalije“ mirovinskog sustava. Sada EK i Odbor preporučuju daljnje mjere, da se još više demotivira odlazak u prijevremenu mirovinu, pa se već čuje o prijedlogu, kako bi se uvjet godina povećao sa 60 na 62 dvije godine života.

3. Oporezivanje mirovina - EK je uvidjela nisku razinu hrvatskih mirovina, prema kojoj je Hrvatska u društvu s Bugarskom i Litvom na dnu tablice članica EU prema udjelu mirovina u plaći. Prosječna hrvatska plaća prema ZOMO-u je za prosinac iznosila 575,63 eura, a cenzus za plaćanje poreza je iznosio 560 eura. Iako svake godine ministri financija provode poreznu reformu, ali nitko od njih nije uočio još jednu „anomaliju“, da se i na prosječnu mirovinu plaća porez. Još jedan primjer su dodaci koje je Vlada poklanjala umirovljenicima s nižim mirovinama, gdje je u rujnu 2024. cenzus za dobivanje dodatka iznosio 840 eura. Tako je značajan broj umirovljenika u zadnja tri mjeseca državi natrag putem poreza vratio dio ili čak cijeli iznos od 60 ili 80 eura dodatka. EK je uočila preniske cenzus mirovine na koju se plaća porez i preporučuje povećanje neoporezivog dijela mi-

rovine, a naše mišljenje je da se na ovako niske mirovine ne treba plaćati porez!

4. Indeksacija ili usklađivanje mirovina - usklađivanje mirovina provodi se svakih šest mjeseci prema stopi rasta potrošačkih cijena i stopi rasta bruto plaća. Cilj usklađivanja je zaštita realne vrijednosti mirovina u odnosu na cijene i plaće. Državni zavod za statistiku dostavlja stope rasta cijena i plaća Upravnom vijeću HZMO-a koje svojom odlukom donosi postotak usklađivanja mirovine. Omjer cijena i mirovina od 1999. je iznosio 50:50, od 2014. smo izborili omjer 70:30, ali samo za usklađivanja od 1. siječnja, a od 2019. se primjenjuje i od 1. srpnja. Prije godinu dana Vlada je konačno nakon višegodišnjih zahtjeva prije parlamentarnih izbora obećala izmjenu omjera na 85:15, koje će vjerojatno krenuti od 1. srpnja ove godine. Od 1. srpnja od nove formule 85:15 možemo očekivati tek 1-3 eura više od sadašnje 70:30. Preporuka EK je da se promijeni model indeksacije, kako bi se povećao udjel mirovine u plaći!

5. Zaštita umirovljenika s niskim mirovinama - Odbor za socijalnu zaštitu EK želi zaštititi umirovljenike s niskim primanjima. Država u tom smislu isplaćuje jednokratne novčane naknade dva puta godišnje u iznosu od 60 do 160 eura za one čija mirovina ne prelazi 840 eura. Ipak, državi je potrebna cjelovita politika kako bi umirovljenike s najnižim prihodima zaštitila od siromaštva u starosti, a jedan od načina je i povećanje najnižih mirovina. Poseban problem je penalizacija najnižih mirovina, tako da Hrvatska ima institut „najniža mirovina manja od najniže mirovine“. Prijedlog izmjene ZOMO-a o ukidanju penalizacije još je na čekanju, isto kao i smanjenje i ukidanje HRT naknade!

Željko Šemper

Nemojte čekati, uložite žalbu!

S prvim siječnja prošle godine (2024.) na snagu je stupio Zakon o inkluzivnom dodatku kojim su u jedinstvenu naknadu – inkluzivni dodatak, objedinjene četiri dotadašnje naknade koje se priznaju s osnove oštećenja zdravlja (osobna invalidnina i doplatka za pomoć i njegu u sustavu socijalne skrbi, novčana pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom u sustavu rada te doplatka za djecu koji se priznaje na temelju oštećenja zdravlja, težeg ili teškog invaliditeta djeteta u sustavu mirovinskoga osiguranja).

Još u listopadu 2024. Zavod za socijalni rad je izvijestio kako 48 tisuća osoba koje su primale neku od navedenih naknada i dalje nisu dobili rješenje o inkluzivnom dodatku, odnosno trećina od postojećih 147.752 korisnika. Tada je i ministar Piletić priznao da je zbog nedovoljno vještaka i kapaciteta rješavanje zahtjeva „zapelo“, ali i obećao da će do kraja godine svi dobiti rješenje, a da će sa 1. siječnja 2025. svima koji su primali doplatku za invalidninu ili osobnu njegu biti isplaćeni zaostaci od 1. siječnja 2024.

Postupci provedeni, rješenja nema?

Zavod je u siječnju 2025. izvijestio da su do kraja 2024. po službenoj dužnosti pokrenuti svi postupci za ostvarivanje prava na inkluzivni dodatak za 147.752 korisnika objedinjenih naknada te da su „navedeni postupci u roku provedeni za sve korisnike koji su u trenutku stupanja na snagu Zakona posjedovali važeći nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, ali i za sve ostale korisnike koje je Hrvatski zavod za socijalni rad bio u obvezi uputiti na vještačenje, s obzirom na to da su ranija prava ostvarivali na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja koji nisu bili usklađeni s važećom Uredbom o metodologijama vještačenja“.

No, ako iz Zavoda navode da su postupci provedeni, da li ta riječ provedeni znači i da su donesena rješenja za „stare“ korisnike? Očito ne, pogotovo jer tijekom siječnja i početkom veljače 2025. se javio velik broj osoba koje su ranije ostvarile pravo na osobnu invalidninu i doplatku za njegu, i nisu trebali ići na novo vještačenje, ali im još nije stiglo nikakvo rješenje niti isplata. Mnogi od njih zovu i pišu Zavodu u svojim gradovima gdje žive, i dobivaju odgovor da zbog prevelike količine zahtjeva Zavod nema kadra koji bi stigao napisati toliko rješenja.

Preko 6 tisuća eura zaostataka

A za neke korisnike iznos zaostataka koji im se treba isplatiti je popriličan. Primjerice, svim korisnicima osobne invalidnine utvrđen je IV. stupanj težine invaliditeta, odnosno oštećenja funkcionalnih sposobnosti te na temelju Zakona o socijalnoj skrbi trenutačno ostvaruju osobnu invalidninu u iznosu od 232,26 eura.

No, prema Zakonu o inkluzivnom dodatku osobe s IV. stupnjem težine invaliditeta ostvarivat će puno više naknade, odnosno ovisno o težini invaliditeta moći će ostvariti inkluzivni dodatak u visini 720 eura, 480 eura ili 432 eura. Pa tako u slučaju najvećeg iznosa, riječ je o mjesečnoj razlici stare i nove pomoći od 487,74 eura. Pa ako takve osobe još nisu dobile zaostatke od 1. siječnja 2024., za 13 mjeseci trebali bi dobiti 6.340,62 eura zaostataka! Iz Zavoda tvrde da je novac osiguran, ali očito je kako nedostaje kadrova koji bi donijeli rješenja. A osim rješavanja „starih“ korisnika, stiglo je još 113.013 novih zahtjeva za inkluzivnim dodatkom...

S obzirom da je u današnje vrijeme svaki euro važan, pogotovo umirovljenim i invalidnim osobama, iznosi od preko 6 tisuća eura koje još nisu dobili doista su astronomski.

Kako uložiti žalbu

No, ima i nekih osoba kojima je prekipjelo čekati te su uzeli stvar u svoje ruke. Tako je Mirjana Frntić, bivša korisnica osobne invalidnine nakon godinu dana čekanja odlučila uložiti žalbu 31. prosinca 2024., odnosno poslala je mail na tri važne adrese, ravnateljici Zavoda za socijalni rad, ministru rada i mirovinskog sustava Marinu Piletiću i premijeru Plenkoviću, i u roku tri dana dobila rješenje! Zašto joj je to uspjelo? Ako nije potrebno provoditi ispitni postupak, Zavod za socijalni rad je dužan donijeti rješenje i dostaviti ga osobi u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti, a taj rok je 30 dana ako se treba provoditi ispitni postupak,

U slučaju da Zavod ne donese i dostavi odluku u zakonskom roku onda osoba može uložiti žalbu, takozvanu žalbu zbog šutnje uprave, odnosno administracije. Ta žalba se može podnijeti Zavodu ili izravno Ministarstvu nadležnom za poslove socijalne skrbi, a o samoj žalbi onda odlučuje upravo Ministarstvo koje odluku mora donijeti u roku od 60 dana od dana predaje uredne žalbe.

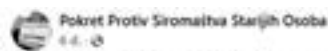
A ako Ministarstvo utvrdi da Zavod za socijalni rad nije donio rješenje iz opravdanih razloga, odredit će mu novi rok za donošenje rješenja koji ne može biti duži od 30 dana. Ali ako su razlozi neopravdani, Ministarstvo može samo riješiti upravnu stvar ili naložiti Zavodu da u roku od 15 dana donese traženo rješenje. Postoji opcija i da i Ministarstvo ne donese odluku o žalbi u roku 60 dana, pa tada osoba po isteku osmog dana od isteka tog roka od 60 dana može pokrenuti upravni spor protiv Ministarstva pred nadležnim upravnim sudom. No, tada će vam već trebati angažman odvjetnika što sa sobom nosi troškove.

Neminovno je i da su djelatnici Zavoda pred velikim opterećenjem, ali s druge strane mnogi stari, bolesni, umirući čekaju predugo na ostvarenje prava i novca koje im sad već odavno pripada.

I.K.

Facebook stranica

„Pokret protiv siromaštva starijih osoba“

Znate li da je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći u Hrvatskoj gori nego u Srbiji, BiH, Makedoniji? Dapače, na dnu smo i u EU, što je samo dokaz nepravdne raspodjele novca na štetu naših umirovljenika. Na stranu ujepljene statistike, evo koja je prava istina o prosječnoj mirovini u Hrvatskoj.

Na tematskoj Facebook stranici Sindikata umirovljenika Hrvatske „Pokret protiv siromaštva starijih osoba“ 29. siječnja 2025. postavili smo članak iz siječanjskog broja Glasa umirovljenika pod nazivom: Statistika ministara s ružičastim naočalama, gdje smo otkrili koliko stvarno iznosi prosječna mirovina, a koliko medijalna, i njihov udio u prosječnoj hrvatskoj plaći. U objavi smo upitali naših 23.800 pratitelja znaju li da je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći u Hrvatskoj gori nego u Srbiji, BiH, Makedoniji, te da smo po tom pitanju u EU među najgorim zemljama.

Objava je privukla velik interes, dobila je preko 310 „lajkova“, i preko 110 komentara ogorčenih umirovljenika, a mi smo izdvojili neke od najzanimljivijih.

Ruža Obajdin, Karlovac: „Njima 80 % povišica, a umirovljenicima 7,24 %, i sada u 4. mjesecu 2,89 %. To ne da je sramota nego puno, puno više od toga, katastrofa. I koga briga, znači na 500 eura mirovine povišica cca 14 eura na mjesec...pa trebali su i to uzeti sebi...a starci ne trebaju ni jesti niti se obući, ništa. Oni koji su im stvarali ovo šta imaju danas, užas“.

Božica Prodanović, Osijek: „Ovdje nedostaje nekakav bojkot - SVE koje mi plaćamo kroz poreze, kupovine i sl. staviti 2-3 mjeseca na tako „dobru prosječnu mirovinu“ da vidimo hoće li živjeti kao sa svojim plaćama od 4.500 € ili će i oni „zaviriti“ u koji slobodni kontejner“.

Anđela Katić, Koprivnica: „Znate kak se veli, kakva svinja, takva mast, kakav narod, takva vlast, njima blago stanje, a penzićima kontejneri sa smećem“.

Boro Gavrić: „Sve je narod kriv jer šuti samo se pitam do kada“.

Ranka Bunčić, Zagreb: „Istina je da 600.000 umirovljenika ima manju mirovinu od 540 eura. S tim iznosom se može biti često gladan i bez grijanja“.

Ljubica Periš, Sinj: „Važno da nam političari žive dobro“.

Ljerkica Masnec: „Trebali bi se zapitati zašto je u Srbiji toliko ljudi na ulicama, a mi samo kukamo i ulice prazne“.

Anica Validžić: „Zlo mi je od njihovih baljezgarija, za-

mrznuti im račune i dati im prosječnu mirovinu koja je po njima super pa neka žive od nje da ih vidimo“.

Marinko Žugo: „Selim u Ukrajinu“.

Ljubica Periš, Sinj: „Važno da nam političari žive dobro“.

Mirjana Nikolić: „A oni stalno lažu! Sebi digli 80 %, a za što? Što su zemlju srozali do dna!!!“

Božo Pisačić: „Luksuz radimo cijeli radni vijek da bi mogli sada preživljavati“.

Ništa manje ogorčeni i brojni nisu bili komentari naših Facebook pratitelja i na naš članak iz siječnja da je Sabor krajem 2024. godine usvojio Deklaraciju o pravima umirovljenika. U članku pišemo kako u 2024. godini Vlada nije provela nijednu reformu kojom bi se povećali prihodi umirovljenika, već je uvođenje 13. godišnje naknade na mirovinu, promjenu formule usklađivanja mirovina i dodatni staž od 12 mjeseci po rođenom djetetu prebacila na 2025. godinu. Na kraju članka pišemo kako je SUH i dalje negativnog stajališta glede toga što mirovine većine umirovljenika nisu dovoljne za normalan život te da zbog toga tražimo djela, a deklaracije su nam nebitne.

Evo kako su tu objavu komentirali naši Facebook pratitelji.

Marija Sinozić: „Deklaraciju uzmite sebi, a nama dignite mirovine barem 80 posto, a zatim obavještavajte nas, nismo bedasti ni glupi“.

Gordana Končar: „Sada kada je Deklaracija usvojena, možemo očekivati „procvat“ mirovina. Deklaracija je samo još jedan dokument koji ništa suštinski neće promijeniti, niti će se njenim usvajanjem popraviti položaj umirovljenika. Dakle od nje nikakve koristi. Ona se donosi samo radi toga da se stekne dojam kako vlast nešto radi u korist umirovljenika!“

Istvan Erdeg, Darda: „Prazna naklapanja od kojih umirovljenici neće imati ništa“.

Višnja Magjer, Zagreb: „Zaboravite da će biti bolje! Mazanje očiju.“

Željko Panić: „Umirovljenicima ne treba magla od deklaracije, umirovljenicima trebaju dostatne mirovine za normalnu starost“.

Anica Validžić: „Mrtvo slovo na papiru, drugim riječima obećanje ludom radovanje, sve piše, a ništa se ne mora“.

Ljiljana Kanjer: „Ne mogu nam ovim zamazati oči, papir koji neće imati nikakvu vrijednost, nikakva korist za umirovljenike“.

Vesna Magić: „Sve će ostati na papiru, onaj tko je do sad dobivao više, dobije još više. A mi umirovljenici, NAROČITO INVALIDSKI, smo na samom dnu po visini mirovina. Jadno i žalosno!“

Davorka Burmaz, Split: „Na ovoliku inflaciju podižu mirovine 2,89 %, to je sramota. O deklaraciji, bolje je ne spominjati to mrtvo slovo na papiru“.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U VELJAČI 2025.

IZ SADRŽAJA:

- Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a
- Povećanje cijena zdravstvene zaštite

UPRAVNO VIJEĆE HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

18. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) održana je 23. siječnja 2025. godine. U nastavku izdvajamo najvažnije odluke.

Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

U redovnoj proceduri na liste lijekova HZZO-a uvrštene su generičke paralele već postojećih lijekova, a od novih lijekova na osnovnu listu lijekova st HZZO-savljeni su:

- Waylivra (volanesorsen) za liječenje sindroma obiteljske hlo mikronemije
- Fetroja (cefiderokol) rezervni antibiotik
- Kimmtrak (tebentafusp) za liječenje uvealnog melanoma

Dodatno je, radi lakše dostupnosti, omogućeno propisivanje na recept u primarnoj zdravstvenoj zaštiti lijekova za liječenje kroničnog hepatitisa C.

Povećanje cijena zdravstvene zaštite

U djelatnostima primarne zdravstvene zaštite izmijenjene su vrijednosti standar-

dnih timova i cijene zdravstvene zaštite u dijelu kalkulativnog iznosa koji se odnosi na vrijednost rada, na temelju Odluke o izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a u skladu s Odlukom o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama u 2025. godini.

Isto tako, u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti korigirane su i vrijednosti koeficijenata za dijagnostičko – terapijske skupine (DTS) i za dan bolničkog liječenja (DBL) kao i za dijagnostičko-terapijske postupke (DTP) za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, prema provedenim analizama i utvrđenom utjecaju vrijednosti rada na cijene usluga/postupaka.

Nadalje, korigirane su i cijene dijagnostičko- terapijskih postupaka (DTP) nacionalnih programa preventivne zdravstvene zaštite.

Također, Odlukom o izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, u skladu Odluke Vlade o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama u 2025. godini, izvršena je korekcija cijene postupaka u ordinaciji medicine rada, postupaka psihologa i maksimalnog godišnjeg iznosa izvršenja rada tima.

Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije te pripravnički staž zdravstvenih radnika

U cilju zapošljavanja što većeg broja doktora medicine u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske, HZZO će i nadalje financirati rad doktora medicine bez specijalizacije.

Stoga je donesena odluka o financiranju rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije u 2025. godini te se u najkraćem roku planira raspisivanje i provedba javnih natječaja za financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije u 2025. godini.

- Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije

- Izvješće o radu sektora kontrole u 2023. godini (8. dio)

IZVJEŠĆE O RADU SEKTORA KONTROLE U 2023. GODINI

(8. dio)

(Nastavak iz prethodnog broja)

3.8. Rješavanje predstavki osiguranih osoba HZZO-a

U 2023. godini Služba za provedbu ugovornih obveza putem Ministarstva zdravstva zaprimila je ukupno **268** predstavki osiguranih osoba HZZO-a koje su se najčešće prituživale na nemogućnost pravovremenog ostvarivanja prava na korištenje zdravstvene zaštite u BZU i vanbolničkom SKZZ-u (nemogućnost dobivanja termina za indiciranu SKZZ-e, neopravdano dugo čekanje na pružanje SKZZ-a).

Tijekom 2023. godine kontrolori Službe za provedbu ugovornih obveza riješili su sve zaprimljene predstavke na način da su osiguranim osobama HZZO-a i Ministarstvu zdravstva dostavili pisane odgovore, a u sadržajnom smislu osiguranim osobama HZZO-a omogućeno je pravovremeno korištenje indicirane zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

III. REZULTATI PROVEDENIH KONTROLA

U 2023. godini Sektor kontrole je pri ugovornim subjektima Zavoda proveo ukupno 11.917 kontrola, od toga 11.675 kontrola na razini primarne zdravstvene zaštite, 41 kontrolu pri isporučiteljima ortopedskih i drugih pomagala te 201 kontrolu na razini sekundarne

Također se nastavlja i financiranje rada pripravnika – doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine nakon što HZZO u najkraćem roku provede javne natječaje za financiranje pripravničkog staža zdravstvenih radnika navedenih zdravstvenih usmjerenja, a osnovom donesene odluke o financiranju pripravničkog staža doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine u 2025. godini.

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a sklopit će ugovore o radu s odabranim kandidatima, na osnovi kojih će HZZO sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a, a sve u cilju što bržeg zapošljavanja doktora medicine i drugih odabranih zdravstvenih radnika.

i tercijarne zdravstvene zaštite i razini zdravstvenih zavoda.

U odnosu na 2022. godinu kontrolori HZZO-a proveli su 22 % manje kontrola, dok su u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu proveli 44 % više kontrola.

Kontrolori regionalnih ureda odnosno područnih službi HZZO-a proveli su u 2023. godini kod ugovornih subjekata HZZO-a ukupno 11.893 kontrola, od toga 11.667 kontrola na razini primarne zdravstvene zaštite, 185 kontrola na razini sekundarne zdravstvene zaštite i razini zdravstvenih zavoda i 41 kontrolu pri isporučiteljima ortopedskih i drugih pomagala.

Kontrolori Sektora kontrole Direkcije HZZO-a proveli su u 2023. godini kod ugovornih subjekata HZZO-a 24 kontrole, od toga osam (8) kontrola na razini primarne zdravstvene zaštite i 16 na razini sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite.

Od ukupno 11.917 provedenih kontrola u 10.097 kontrola ili 85 % svih provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti.

Ukupno je izrečeno 1.820 ugovornih mjera, odnosno u 15 % provedenih kontrola utvrđeno je kršenje ugovornih obveza zbog čega su izrečene 1.166 opomena, 420 opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 125.837,02 eura, 198 opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 88.270,60 eura, 26 opomena s novčanom kaznom i naplatom štete u ukupnom iznosu 135.602,31 euro, zatim osam (8) opomena pred raskid ugovora s novčanom kaznom u ukupnom

iznosu 3.185,35 eura, te su pokrenuta dva (2) postupka za raskid govora.

1. Primarna razina zdravstvene zaštite

U 2023. godini na razini primarne zdravstvene zaštite provedeno je ukupno 11.675 kontrola. Kontrolori regionalnih Odjela za vanjski nadzor i kontrolu proveli su 11.667 kontrola, a kontrolori Sektora kontrole Direkcije HZZO-a osam (8) kontrola.

Od 11.675 provedenih kontrola na razini primarne zdravstvene zaštite u 10.009 kontrola ili 86 %, nisu utvrđene nepravilnosti.

Izrečeno je ukupno 1.666 ugovornih mjera, od toga 1.068 opomena, 407 opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 59.682,38 eura, 162 opomene s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 55.649,06 eura, 20 opomena s naplatom štete i novčanom kaznom u ukupnom iznosu 30.682,89 eura, osam (8) opomena pred raskid ugovora od čega svih osam (8) s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 3.185,35 eura i pokrenut je jedan (1) postupak za raskid Ugovora.

U djelatnosti opće/obiteljske medicine provedeno je 9.284 kontrola.

Urednih nalaza je bilo 8.190 ili 88 %, izrečeno je 1.094 mjere, od toga 641 opomena, 360 opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 55.618,16 eura, 79 opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 19.117,51 eura, 12 opomena s naplatom štete i novčanom kaznom u ukupnom iznosu 18.834,08 eura, jedna (1) opomena pred raskid ugovora s novčanom kaznom u iznosu 398,17 eura te je pokrenut jedan (1) postupak za raskid ugovora.

U djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece provedeno je 180 kontrola.

U 141 kontrola ili 78 % provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti. Izrečeno je 39 ugovornih mjera, od toga 29 opomena, četiri (4) opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 193,98 eura, pet (5) opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 1.231,84 eura te jedna (1) opomena s naplatom štete i novčanom kaznom u ukupnom iznosu 3.067,10 eura.

U djelatnosti zdravstvene zaštite žena provedeno je 260 kontrola.

Urednih nalaza je bilo 201 ili 77 %, izrečeno je 59 ugovornih mjera od toga 40 opomena, 11 opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 573,56 eura i osam (8) opomena s

novčanom kaznom u iznosu 1.857,60 eura.

U djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite provedeno je 1.753 kontrola. Urednih nalaza bilo je 1.362 ili 78 %, izrečeno je 391 ugovorna mjera, od toga 308 opomena, 16 opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 1.738,63 eura, 56 opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 10.708,91 eura, pet (5) opomena s naplatom štete i novčanom kaznom u ukupnom iznosu 1.483,99 eura i šest (6) opomena pred raskid ugovora s novčanom kaznom u iznosu 2.389,02 eura.

U djelatnosti zdravstvene njege u kući bolesnika provedeno je 60 kontrola.

Urednih nalaza bilo je 24 ili 40 %, izrečeno je 36 ugovornih mjera, od toga 22 opomene, 10 opomena s naplatom štete u iznosu 611,57 eura, dvije (2) opomene s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 332,72 eura, jedna (1) opomena s novčanom kaznom i naplatom štete u iznosu 1.751,29 eura, te jedna (1) opomena pred raskid ugovora s novčanom kaznom u iznosu 398,16 eura.

U djelatnosti ljekarništva provedeno je 58 kontrola. U 47 kontrola ili 81 % provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti, izrečeno je 11 ugovornih mjera i to devet (9) opomena i dvije (2) opomene s novčanom kaznom u iznosu 13.633,29 eura.

U djelatnosti hitne medicine provedeno je devet (9) kontrola. U šest (6) kontrola ili 67 % nisu utvrđene nepravilnosti, a izrečene su dvije (2) opomene i jedna (1) opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 1.000,00 eura.

U zavodima za javno zdravstvo provedene su dvije (2) kontrole u kojima nisu utvrđene nepravilnosti.

U domovima zdravlja provedeno je 58 kontrola. U 27 kontrola ili 47 % provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti, izrečeno je 15 opomena, šest (6) opomena s naplatom štete u ukupnom iznosu 946,48 eura, devet (9) opomena s novčanom kaznom u ukupnom iznosu 7.767,19 eura i jedna (1) opomena s novčanom kaznom i naplatom štete u iznosu 5.546,43 eura.

U djelatnosti primarne laboratorijske dijagnostike provedeno je 11 kontrola. U devet (9) kontrola ili 82 % provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti, a izrečene su dvije (2) opomene.

- Rezultati provedenih kontrola

- Na razini primarne zdravstvene zaštite provedeno 11.667 kontrola

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Upravno vijeće HZMO-a donijelo Odluku o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe

Na 2. sjednici, održanoj 24. siječnja 2025., Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje donijelo je **Odluku o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe od 1. siječnja 2025. koja iznosi 154,50 EUR.**

Člankom 9. Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe propisano je da se svota nacionalne naknade za starije osobe usklađuje **od 1. siječnja svake kalendarske godine prema stopi promjene indeksa potrošačkih cijena iz prethodne godine u odnosu na godinu koja joj prethodi**, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ako je stopa veća od nule.

Odluka o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe treće je usklađivanje od stupanja na snagu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe (1. siječnja 2021.), a donesena je na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku o stopi promjene indeksa potrošačkih cijena u RH za razdoblje I.-XII. 2024. u odnosu na razdoblje I.-XII. 2023. koja iznosi 3,0 %.

Podsjetimo da pravo na nacionalnu naknadu za starije osobe može ostvariti **hrvatski državljani koji je navršio 65 godina života s prebivalištem na području Republike Hrvatske u neprekidnom trajanju od 10 godina** neposredno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava. Također, podnositelj zahtjeva mora ispuniti i uvjete da nije korisnik mirovine niti osiguranik u obveznom mirovinskom osiguranju, da njegov prihod i/ili prihod članova njegovoga kućanstva ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi dvostruki iznos nacionalne naknade za starije osobe (309,00 eura), da nije korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu prema propisima o socijalnoj skrbi, da mu nije priznato pravo na uslugu smještaja prema propisima o socijalnoj skrbi, da nije sklopio ugovor o dosmrtnom uzdržavanju ili ugovor o doživotnom uzdržavanju kao primatelj uzdržavanja, osim u slučaju pokretanja postupka za raskid, utvrđenje ništetnosti ili poništenja ugovora. Iznimno, korisnik prava na mirovinu i korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu može ostvariti pravo na nacionalnu naknadu

za starije osobe pod uvjetom da se na zahtjev korisnika obustavi isplata mirovine odnosno da se utvrdi prestanak prava na zajamčenu minimalnu naknadu.

Nacionalna naknade za starije osobe povećana prema novoj svoti **isplatit će se u veljači** (isplata za siječanj).

Pitali ste - HZMO odgovara!

Korisnik sam mirovine i radim na pola radnog vremena, kada mogu zatražiti ponovni izračun mirovine?

Pravo na novo određivanje mirovine ima korisnik prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon ostvarenog prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi zaposlenja do polovine punog radnog vremena.

Propisani uvjet navršene jedne godine staža nakon umirovljenja, u slučaju rada do polovine punog radnog vremena, bit će ispunjen nakon dvije godine rada s polovinom punog radnog vremena.

Pravo na ponovno određivanje mirovine ima i korisnik prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika ako je kao korisnik mirovine ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi.

Omogućeno je i ponovno određivanje mirovine hrvatskog branitelja korisnika starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremene starosne mirovine ako po osnovi zaposlenja nakon umirovljenja navršši staž osiguranja od najmanje jednu godinu.

Nakon prekida zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje i ispunjenja uvjeta od najmanje 12 mjeseci novog staža, korisnik mirovine podnosi zahtjev za ponovno određivanje mirovine HZMO-u.

Mogu li baka i djed za svoju unučad primati doplatak za djecu?

Pravo na doplatak za djecu pripada i za uzdržavanu unučad u skladu s propisom kojim se uređuju obiteljski odnosi.

U Zakonu o doplatku za djecu određeni su sljedeći uvjeti za stjecanje prava na doplatak za djecu:

- da podnositelj zahtjeva ima hrvatsko državljanstvo ili status stranca s odobrenim stalnim boravkom te da ima prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri (3) godine prije podnošenja zahtjeva
- da ima status azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili status člana njihove obitelji prema propisima o azilu, bez uvjeta državljanstva i duljine prebivališta, odnosno stalnog boravka na području Republike Hrvatske
- da ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 140 % proračunske osnovice
- da podnositelj zahtjeva živi u kućanstvu s djetetom
- da podnositelj zahtjeva uzdržava dijete.

Iznimno, pravo na doplatak za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja ostvaruje se neovisno o ukupno ostvarenom dohotku kućanstva.

Postupak ostvarivanja prava na doplatak za djecu pokreće se podnošenjem zahtjeva.

Zahtjev se podnosi područnoj službi / područnom uredu i ispostavama HZMO-a, osobno ili poštom, putem e-Usluga (e-zahtjev za ostvarivanje prava na doplatak za djecu), a može se besplatno predati i u poštanskim uredima u Republici Hrvatskoj te u Mirovinskim informativnim centrima.

O nastavnom pravu na doplatak za djecu od 1. ožujka rješava se na osnovi novog zahtjeva, koji se podnosi od siječnja do 1. ožujka tekuće godine, kada se prema ukupnom dohotku kućanstva korisnika ostvarenom u prethodnoj kalendarskoj godini ponovo utvrđuju uvjeti za ostvarivanje prava, odnosno dohodovni cenzus i pripadajući iznosi doplatka za djecu (postupak prevođenja).

Mogu li raditi ako sam korisnik invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti?

Korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, nakon navršene zakonski propisane dobi za starosnu mirovinu (65 godina života za muškarce, odnosno 63 godine i 9 mjeseci za žene u 2025. godini), HZMO po službenoj dužnosti prevodi invalidsku mirovinu na starosnu mirovinu u istoj svoti.

Korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kao i korisnicima kojima je navedena mirovina prevedena u starosnu mirovinu, u slučaju zapošljavanja ili obavljanja djelatnosti na osnovi koje postoji obveza na osiguranje obustavlja se isplata mirovine za vrijeme zaposlenja i korisnik mora na obvezni kontrolni pregled.

Kako se određuje pripadajući dio obiteljske mirovine?

Iznos dijela obiteljske mirovine određuje se u visini od 27 % od obiteljske mirovine za jednog člana obitelji, a propisuje se najniži i najviši iznos.

Najniži iznos određuje se u visini tri aktualne vrijednosti mirovine (ali ne više od 50 % pripadajuće obiteljske mirovine), a najviši iznos dijela obiteljske mirovine, ako je zbroj starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i dijela obiteljske mirovine veći od 80 AVM-a, isplaćuje se u visini razlike do 80 AVM-a (AVM se usklađuje dva puta godišnje, 1. siječnja i 1. srpnja).

Za korisnike obiteljske mirovine određene u visini najniže, odnosno najviše mirovine dio obiteljske mirovine određuje se od najniže, odnosno najviše mirovine.

Korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine kojemu se uz mirovinu ostvarenu iz Republike Hrvatske isplaćuje i mirovina iz inozemstva, visina inozemne mirovine neće se uzimati u ukupnu svotu mirovine radi utvrđivanja prelazi li iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

Zahtjev za isplatu dijela obiteljske mirovine može se podnijeti u svim područnim službama / područnim uredima HZMO-a, poštanskim uredima diljem Republike Hrvatske, Mirovinskim informativnim centrima ili online putem e-Usluga HZMO-a unutar sustava e-Građani.

KORISNICI MIROVINA - statistika za prosinac (isplata u siječnju 2025.)

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječna neto mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO*		
Starosna mirovina	407 558	633,85 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	51 448	715,50 EUR
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	64 482	532,71 EUR
Prijevremena starosna mirovina	176 851	572,83 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	384	567,07 EUR
Invalidska mirovina	84 664	419,15 EUR
Obiteljska mirovina	157 523	484,14 EUR
I. UKUPNO - ZOMO	942 910	575,63 EUR
II. Djelatne vojne osobe - DVO	16 097	806,61 EUR
III. Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata - ZOHBDR	72 142	1.213,81 EUR
IV. Pripadnici Hrvatskog vijeća obrane - HVO	7 340	672,76 EUR
SVEUKUPNO I.+II.+III.+IV.	1 038 489	624,23 EUR
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	94 408	915,62 EUR
Korisnici osnovnih mirovina	21 630	770,27 EUR
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	272 094	395,56 EUR
Korisnici kojima je isplaćena osobna i dio obiteljske mirovine (DOM)	106 556	644,62 EUR

* bez međunarodnih ugovora

Ukupan broj osiguranika	1 708 872
Ukupan broj korisnika mirovine	1 227 302
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1:1,39
Prosječna neto plaća u Republici Hrvatskoj za studeni 2024.	1.366 EUR
Prosječna sveukupna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2024. godini (bez međunarodnih ugovora)	629,41 EUR
Korisnici mirovina - muškarci (46,28 %)	567 972
Korisnici mirovina - žene (53,72 %)	659 330
Prosječan mirovinski staž ukupnog broja korisnika mirovina - ZOMO	31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	73 godine
Prosječan mirovinski staž korisnika starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	35 godine
Prosječna dob korisnika starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	64 godine

Na HRT-u uživo

Božićno vrijeme članovi podružnice proveli su na tradicionalnom domjenku u restoranu Rus, gdje su uživali uz bakalar i neizostavni soparnik. Zabavljao ih je DJ Zambo, koji je udovoljavao svim glazbenim željama članova. Uvedena je i novina, svaku godinu

ŽRNOVNICA

aktivnosti

će se dijeliti plaketa najstarijem članu, a za 2024. priznanje je dobio dugogodišnji član Ante Ugrin Karuzo. Super je bilo i na izletu u mjesto Siverić, gdje ih je dočekala načelnica Snježana Mrđen, koja ih je provela kroz malo rudarsko mjesto, i ispričala sve o njegovoj povijesti.

Usljedilo je ugodno iznenađenje, mještani su dali sve od sebe da ih počaste, nizala su se jela i pića, u kojima su svi uživali. A onda je 28. prosinca 2024. u 12 sati podružnica organizirala Penzionerski doček Nove godine, s obrazloženjem da svi inače zaspu u 22 sata. Uživalo se u šampanjcu, kolačima i soparniku, te živoj glazbi. Najzbudljiviji dio bilo je sudjelovanje članova u direktnom prijenosu u emisiji Dobro jutro Hrvatska, gdje su dobili veliko priznanje za svoj rad.

Darija Bujas

TREŠNJEVKA SJEVER Zimska aroma Ljekarna

Dana 29. siječnja 2025. u zagrebačkoj Podružnici SUH-a Trešnjevka sjever održano je predavanje na temu "Mala kućna zimska aroma Ljekarna". Predavanje je održala Božica Ožegović - aromaterapeut i refleksoterapeut. U ugodnoj i toploj atmosferi, uz mirisna eterična ulja, koja su godila osjetilima članova, Božica je predstavila ono što je najzanimljivije uz temu, a naši umirovljenici su uživali i sa zanimanjem pratili za što se koriste eterična ulja poput čajevca, ružmarina, lavande, eukaliptusa, limuna i slatke naranče.

Nakon predavanja je bilo dodatnih pitanja o određenim eteričnim uljima i kako utječu na zdravlje i njegu, a kraj je obilježen toplim napitkom od mlijeka i kurkume koji se koristi za podizanje imuniteta te smiruje živčani sustav i posebno se preporuča uzimati navečer prije spavanja za opuštanje i ugodan san. Bilo je ovo jedno lijepo i korisno provedeno vrijeme - relax.

Vesna Bečić

PEŠČENICA

Ples pod maskama

Prvog dana veljače 2025. godine vrlo zanimljivo druženje organizirala je Podružnica SUH-a Peščenica iz Zagreba. Naime, organiziran je maskenbal, odnosno ples pod maskama, gdje su mnogi članovi došli preruseni u različite zanimljive „likove“, a mnogi su i sami izradili svoje maske upravo na prethodnim druženjima i radionicama u podružnici. Da bi maskenbal dobio posebnu draž, birane su i tri najbolje maske, a prvo mjesto osvojio je šejk, drugo gusar, a treće trbušna plesačica.

I.K.

USUH PULA-POLA

Obilježen Međunarodni dan volontera

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana volontera 5. prosinca 2025. u prostorijama Udruge SUH Pula-Pola okupili su se članovi i volonteri udruge koji su uključeni u volonterski projekt „Skrb o starijim osobama“ Riječ je o dugogodišnjem projektu kojeg ova Udruga provodi već 20 godina, a ostvaruje se uz podršku grada Pule te Istarske županije. Obilježavanju su prisustvovala članice udruge Sinergija doma koje su održale poučna i vrijedna predavanja iz područja psihologije i prava.

Voditeljica projekta Vesna Grubišić Juhas u uvodnom govoru osvrnula se na značaj obilježavanja Međunarodnog dana volontera, zahvalila se svim volonterima na predanom radu te je istaknula da je volonterski rad ne samo doprinos zajednici, korisnicima projekta, već i doprinos osobnom rastu svakog volontera, stvaranju prijateljstva kao i izgradnji bolje budućnosti za sve njih. Tim je prigodom informirala prisutne o rezultatima natječaja koji je raspisao Volonterski centar Istarske županije na koji je nominirana volonterka udruge SUH Pula, gospođa Ana Holik.

Gospođi Ani dodijeljena je povelja jer je na navedenom natječaju drugoplasirana u kategoriji volontera godine sa 540 odrađenih

volonterskih sati pomažući korisnicima projekta, starijim osobama u potrebi. Njen je volonterski staž dug već punih 10 godina.

Sve prisutne pozdravio je novi predsjednik udruge SUH Pula-Pola Drago Marić koji je čestitao dan volontera i zahvalio im se na njihovom nesebičnom radu. Na koncu su se svi počastili kolačićima koje su volonterke same ispekale.

Vesna Grubišić Juhas

Tulumi umirovljenika

U predbožićno i novogodišnje vrijeme u Udruzi Sindikat umirovljenika Hrvatske Pula-Pola i njezinim ograncima odvijale su se razne prigodne aktivnosti. Sa svih ovih događaja fotografije su te koje najbolje pokazuju kako se stvori sjajna atmosfera, a u kasnijim razgovorima velika većina govori da su ovakvi susreti poželjni i da djeluju terapijski u

otklanjanju stresa koji najčešće uzrokuje spoznaja o niskim mirovinama.

Vidljivo je da su naši članovi željni druženja i zabave, da nisu zaboravili kulturne potrebe i što je najvažnije na ovaj način uz dobru glazbu i ples ostvaruju svoje socijalne kontakte te tako ostaju aktivni u starosti.

Ogranak Štinjan

U restoranu Campo u Štinjanu, 19. prosinca 2024. godine ogranak Udruge SUH Pula održao je tradicionalnu predbožićnu večeru uz glazbu i ples. Okupilo se 36 članova koji su se opustili, plesali, pjevali i tako proveli jednu ugodnu večer, večer za pamćenje. Komentari nakon zabave su veoma pozitivni, svi kažu da im je bilo izvrsno, hrana odlična, glazba zabavna, za svakoga ponešto, te opuštajuća atmosfera. Jedva čekaju sljedeću godinu da ponove ovako lijepu feštu. Dakako, predsjednik ogranka im je za blagdane zaželio blagoslovljen i sretan Božić te uspješnu Novu godinu sa puno sreće i dobrog zdravlja.

Ogranak Arenaturist

Čak 165 članova Ogranka Arenaturist prisustvovalo je 20. prosinca 2024. na predbožićnoj večeri u hotelu Park plaza Belvedere u Medulinu. Organizirana je glazba, koja je značila automatski i ples, opuštenu atmosferu i dobre vibracije. Inače članovi ovog ogranka su većinom bivši djelatnici turističke firme Arenaturist koji se dugo godina poznaju pa im nije bilo teško stvoriti klimu opuštenosti, smijeha i zabave.

Ogranak DUB Barban

Povodom božićnih blagdana Ogranak DUB Barban organizirao je 27. prosinca 2024. za svoje članove zajednički ručak uz plesnu zabavu u restoranu „Francuz“ u Rogovićima kod Pazina. Zabavi i zajedničkom ručku odazvalo se 127 članova. Druženje su u veseloj atmosferi zajedno proveli više od 5 sati. Predsjednik ogranka Zdenko Pliško okupljenima je kazao da je na njegov prijedlog dogovoreno da se za naredni Uskrs na kućnim adresama obiđu svi članovi, kojima će se uručiti prigodni poklon, ali i obaviti anketa kako bi svi članovi dali ideje za izradu programa rada ogranka.

PAZIN U koncentracijskom logoru

Članovi Udruge SUH Pazin 2024. godinu zaključili su jednodnevni izletom u Italiju. Na putu ka Trstu prvo su obišli prekrasni dvorac Miramare, koji je u 19. stoljeću izgrađen za austrijskog nadvojvodu Maksimilijana i njegovu suprugu Charlotte. Nakon uživanja u prekrasnim prizorima stigli su u Trst gdje su posjetili Risieru di San Sabba, nekoć tvornicu riže, danas muzej, koja je u 2. svjetskom ratu korištena kao nacistički koncentracijski kamp gdje su ubijani ili zatvarani politički protivnici, te kao tranzitni kamp za Židove koji su zatim uglavnom bili deportirani u zloglasni Auschwitz.

Riječ je zapravo o zgradi s pet katova, a poznata je i kao jedini kamp u Italiji koji je imao postrojenja za kremiranje, a koja su uništena prije nego što je kamp oslobođen. Nakon toga članovi su dobili slobodno par sati da uživaju u centru Trsta u Adventu, a na

povratku kući organizirana je i večera. Bio je to vrlo dojmljiv izlet.

I.K.

400 umirovljenika na balu

aktivnosti

Pred sam kraj 2024. godine, 28. studenog 2024. godine u hotelu Histria u Puli održan 1. Bal umirovljenika na kojem je sudjelovalo preko 400 umirovljenika. Bal je organizirao Grad Pula, kao svojevrsan dar grada i gradona-

čelnika pulskim umirovljenicima. Od 400 umirovljenika, 220 je bilo iz Udruge SUH Pula, a 180 iz Matice, a USUH Pula-Pola sudjelovao je u organizaciji bala. Gosti na balu, večeri i druženju su bili gradonačelnik Filip Zoričić, dogradonačelnica Ivona Močenić, te drugi članovi gradske uprave.

„Drago mi vas je vidjeti u ovolikom broju. Hvala vam svima na dolasku. Sretan sam i uzbuđen što ćemo provesti jednu lijepu večer uoči dočeka samog Adventa. Lijepo vas je vidjeti nasmijane, iako sam svjestan da živimo u izazovnim vremenima“, rekao je gradonačelnik Filip Zoričić te zaželio sugrađanima „zlatne generacije“ ugodno druženje i dobru zabavu te prvim plesom svečano otvorio 1. Bal umirovljenika.

Uz bar održana je prigodna večera, a sve prisutne zabavljala je grupa Duo Magnolia. Umirovljenici su bili opušteni, veseli i raspoloženi za ples. Na balu se birao i najstariji umirovljenik a to je bio Božo Aleksić koji ima 96 godina i koji sa svojom suprugom Nadom još lagano pleše.

Ogranci Individualci i Vodnjan

Članovi Ogranaka Individualci i Vodnjan udružili su snage te su 27. prosinca 2024. organizirali večeru s glazbom i plesom u hotelu Park plaza Belvedere u Medulinu. U lijepo ugodnoj noći sudjelovalo je 136 članova ogranaka. Prisutnima se obratio i novoizabrani predsjednik udruge Drago Marić, sa željama da sljedeća godina bude još bolja i veselija. Pozvao je sve umirovljenike da se uključe u udrugu i svojim znanjem, vještinama i iskustvom učine udrugu još boljom, jačom i brojnijom.

Nonići plesali s policajcima

U subotu, 4. siječnja od 17 sati, u Domu hrvatskih branitelja u Puli održana je preventivno-edukativna aktivnost "Zaplešimo s našim nonićima", koju je organizirala Policijska uprava istarska u su-

radnji s Istarskom županijom, Gradom Pulom te Udrugom SUH Pula-Pola. Riječ je o plesnoj večeri, na kojoj su se umirovljenici kroz radijske spotove na istarskom dijalektu, koji su nastali u sklopu projekta "Policija poručuje: zaštitimo naše noniće", podsjetili na pojavne oblike prijevара i kako se od njih zaštititi. Svaki sudionik dobio je i letak sa savjetima, a tijekom večeri policijski službenici u službenim odorama plesali su sa starijim osobama i razgovarali s njima o problemima koji ih muče.

Na veseloj plesnoj večeri s nonićima su zaplesali zamjenik načelnika Policijske uprave istarske Božo Kirin sa suradnicima, istarski župan Boris Miletić i zamjenik gradonačelnika Grada Pule Bruno Cernul. Nažalost, starije osobe češće su žrtve prijevара zbog svoje poodmakle dobi, nepažnje ili neupućenosti. Također su spremnije na suradnju, a često žive same u kućanstvu pa nisu u prilici istog trenutka zatražiti tuđu pomoć te počinitelji to koriste na razne načine. Stoga je cilj ove plesne večeri bio zaštititi starije sugrađane od prijevара, ali i pokazati socijalnu osjetljivost u blagdansko vrijeme.

Ogranak Valtura-Muntić

Božićno-novogodišnje druženje organizirali su i u Ogranku Valtura-Muntić. Večera, glazba i ples održani su u Barbarigi pokraj Pule. Svih 50 članova koji

su sudjelovali kazali su da su bili oduševljeni druženjem i zabavom. Svi su zaželjeli da 2025. godina bude bolja od prošle za umirovljenike.

Prilog pripremio: Drago Marić, USUH Pula

LABIN

Novogodišnji gala koncert

Cijela 2024. godina bila je aktivna i dinamična za članove Podružnice SUH-a Labin. Takav je bio i prosinac. Zahvaljujući financiranju Grada Labina i Općina Raša i Sveta Nedelja, tri busa labinskog SUH-a posjetili su labinski zbratimljeni grad Manzano i prekrasne Udine, zatim su 10 dana proveli u lječilištu "Reumal" u Fojnici u BiH, družili su se na večeri uz glazbu i ples u Krculima, a šlag na kraju godine zaključili su 29. prosinca u Rijeci. Tamo su prvo uživali u adventiranju na Trsatskoj gradini, a staru godinu ispratili su uživajući na prekrasnom Novogodišnjem gala koncertu u HNK Ivana pl. Zajca Rijeka. Organizirana je i večera s glazbom, pa su mnogi članovi otpustili kočnice i zaplesali.

Kao i prethodne dvije godine, tako će i 2024. ostati u posebnom sjećanju po

povećanju članstva podružnice, jer se broj članova popeo na rekordnih 567. Predsjednica podružnice Eni Modrušan i njezini suradnici i dalje nastavljaju s vrhunskim radom.

I.K.

Terapije i snijeg

Novogodišnje vrijeme 60 članova Podružnice SUH-a Trogir proveli su u hotelu SPA Terme Ilidža Sarajevo. Riječ je bila o desetodnevnom boravku, gdje će im sve ostati u lijepom sjećanju, pa tako i izuzetno uzbudljiv i veseo doček Nove 2025. godine. Uz pjesmu, ples i degustaciju tradicionalnih jela uživali su u prekrasnom ambijentu hotela, osoblja, kao i međusobnog društva.

Svakodnevnim terapijama i šetnjama upoznali su se s nizom znamenitosti Sarajeva, Ilidže i skijaških planina. Dakako, nisu propustili priliku se malo i zaigrati i uživati u snježnim radostima. Bilo je za svakoga po nešto, bio je to pravi odmor i opuštanje.

Tonči Barada

SPLIT „Francuz“ poklonio laptop

Gregory Peroche (Grgo Peroš), krajem siječnja 2025. je ušetao u prostorije SUH-ove splitske podružnice kako bi postao član SUH-a. Vidjevši da se vodstvo podružnice jako trudi i volontira kako bi olakšali život umirovljenicima, i vidjevši da dosta toga nedostaje, odlučio je sve razveseliti te je donirao sredstva za kupnju novog laptopa, te je donio na poklon i uredski materijal. Malo je reći da je oduševio predsjednicu Asju Tomin i ostale članove podružnice, jer im je uvelike olakšao rad. Svi su mu se zahvalili od srca!

Inače, Grgo je povratnik iz Francuske, rođen je 1938. na Šolti, završio je Klasičnu gimnaziju u Splitu, diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Parizu i na Institutu političkih znanosti, te je doktor ekonomije. A očito i velik filantrop. Osim ovog ugodnog iznenađenja, članovi su par dana ranije uživali na snijegu, jer su bili na jednodnevnom izletu u Ski centru Rostovo pokraj Bugojna. Kao i uvijek kad su Dalmatinci na snijegu, bilo je puno smijeha, igre, uživanja, a organiziran je i bogat ručak s desertom.

A.T.

DONJI MIHOLJAC

Zabava, selidba, izlet

SUH-ovi umirovljenici iz Miholjca 13. prosinca 2024. posjetili su Pečuh i njegove znamenitosti. Na putu su u Harkanju kupili vodiča Marka Aralicu koji ih je poveo na ovaj bajkoviti jednodnevni izlet. Poslije popijene kave u Harkanju krenuli su s razgledavanjem, pa su posjetili džamiju, Zsolnay tvornicu i mauzolej, zatim tv toranj, nakon čega su otišli na zasluženi ručak. Poslije restorana uslijedilo je uživanje na adventskom sajmu.

Dva tjedna kasnije naši umirovljenici organizirali su božićno-novogodišnju zabavu u restoranu Mailath. Za simboličnu cijenu od tek 15 eura organizirana je kvalitetna večera i bend koji je svirao uživo i zabavljao prisutne, koji se nisu libili pokazati svoja plesачka umijeća. A 29. siječnja velik broj članova odazvao se na akciju selidbe stvari iz ureda udruge na privremenu adresu. Naime, kreće

energetska obnova zgrade, koja bi trebala trajati oko tri mjeseca.

Predsjednik udruge SUH-a Zlatko Risek javno se zahvalio svim članovima koji su pomogli u preseljenju, kao i gradonačelniku Goranu Aladiću na velikom angažmanu za izvedbu ovog projekta jer će se obnovom urediti prostorije i bit će daleko bolji uvjeti za rad.

Z.R.

IN MEMORIAM Zbogom Stjepane

Dana 8. siječnja 2025. godine u 73. godini života preminuo je dugogodišnji predsjednik Podružnice SUH-a Rugvica i član Stegovne komisije SUH-a Stjepan Sekulić. Pogreb je održan dva dana kasnije na groblju Jalševac Nartski, a na njemu se od „Štefa“ govorom oprostila Ljerka Vešligaj, predsjednica Povjereništva SUH-a Zagrebačke županije. „Dragi Stjepane, duboko smo dirnuti tvojim odlaskom posebno na današnji dan kada se posljednji puta opraštamo od tebe. Šaljemo ti posljednji pozdrav i želimo ti ugodni let među anđelima. Posebno nam je žao jer si bio naš dugogodišnji suborac u borbi za prava umirovljenika i svi ćemo pamtit tvoj lik, a tvoja djela ostat će zapamćena u Središnjem uredu SUH-a, u Županijskom povjereništvu SUH-a, te u tvom SUH-u Rugvica i među tvojim prijateljima i obitelji. Hvala ti Stjepane i neka te čuvaju anđeli. Posebno u ime Središnjeg ureda SUH-a,

u ime Županijskog povjereništva SUH-a Zagrebačke županije, u ime Udruge SUH-a Dugo Selo i u svoje osobno ime obitelji šaljemo iskrenu sućut i da budu hrabri onako kako je sve ovo vrijeme bolesti bio hrabar naš Stjepan. Počivaj u miru“.

Ljerka Vešligaj

Šećer vam nije glavni neprijatelj

Bez obzira na to što ima ljudi koji vode zavidnu brigu o tome kako se hrane, ima još uvijek daleko veći broj onih kod kojih postoje dobri razlozi da promijene svoju prehranu – što više da neke aspekte te prehrane promijene dramatično. Navike hranjenja i pijenja uključene su u šest od deset vodećih uzroka smrti – srčano oboljenje, rak, moždani udar, ateroskleroza, šećerna bolest, kronično jetreno oboljenje/ciroza.

Dakle, što vrhunski nutricionisti preporučuju, kakva bi trebala izgledati pravilna prehrana? Ovdje su njihove preporuke:

Umjereno s masnoćama. U prosjeku više od 30 posto dnevnih kalorija koje konzumiramo dolazi od masti. Većina stručnjaka kaže da bi taj unos trebao biti do 30 posto. Oni preporučuju smanjenje unosa zasićenih masnih kiselina, koje se uglavnom nalaze u mesu, maslacu, vrhnju i drugim proizvodima životinjskog podrijetla. Također, oni preporučuju ograničiti kolesterol u hrani, to jest da ga ima u krvi od 3,5 do 5,2 mmol/l. Zna se da povećane količine kolesterola u krvi mogu začepiti arterije i izazvati srčani udar.

Koristite mediteransku prehranu. Umjerena prehrana koja se sastoji od nezasićenih masnih kiselina, to jest koja zamijeni zasićene masnoće, može smanjiti razine kolesterola u krvi. Više-struko nezasićene masne kiseline nalaze se u većini biljnih ulja. Mediteranska prehrana sadrži mnogo maslinovog ulja.

Veliku pažnju privlače omega-3 masne kiseline, koje se nalaze u nekim ribljim uljima. One smanjuju rizik od srčanih bolesti i pomažu u sprječavanju stvaranja ugrušaka krvi koji mogu pro-uzročiti srčani udar. Velika većina stručnjaka preporučuje jesti ribe dva ili više puta tjedno.

Nakrcavajte se ugljikohidratima. Usprkos zabrinutosti oko ostatka pesticida, zdravstvene koristi od konzumiranja svježih proizvoda prevladavaju u odnosu na bilo koji rizik od pesticida. Jedite dnevno nekoliko obroka voća i povrća. Takva prehrana može smanjiti rizik od nekih vrsta raka. Prokulica, cvjetača (karfiol) i kelj mogu biti posebno djelotvorni. Voće i povrće su također dobri izvori vlaknastih tvari, kao što su žitarice i mahunarke. Kako bi zadovoljili tjelesne potrebe za neprobavljivim vlaknastim tvarima, potrebno je konzumirati veće količine voća, povrća i žitarica.

Bitni elementi – vitamini i minerali. Nedostatak željeza – najčešći prehrambeni nedostatak, može dovesti do anemije. Stručnjaci smatraju da većina ljudi može dobiti dovoljno željeza

putem same prehrane. Meso, perad i ribe, grah, zeleno lisnato povrće, žitarice, pružaju dosta željeza. Međutim, željezo u farmaceutskim dodacima može biti potrebno za ljude čije su potrebe iznad prosječnih, kao što je kod žena s jakim menstrualnim krvarenjem ili kod trudnica i dojilja.

Nezadovoljavajući unos kalcija u organizam gotovo je sigurno povezan s pojavom osteoporoze – gubitkom koštane mase – što može rezultirati lomovima kostiju. Za većinu ljudi ne preporučuje se kalcij u obliku dodataka.

Šećer, sol, kava i alkohol – bez tabua. Ti spomenuti ljubimci često se povezuju s velikom brojem oboljenja, međutim stručnjaci kažu da oni ne zaslužuju toliko lošu reputaciju. Šećer je optužen za brojna oboljenja. Ustvari, za većinu ljudi jedini stvarni problem povezan sa šećerom je propadanje, truljenje zubi. Dok šećer nije prehrambeni zloduh, on ipak pruža „prazne“ kalorije. Eksperti preporučuju smanjiti šećer u prehrani. Mnoga slatka hrana sadrži i puno masnoća.

Sol može izazvati probleme mnogim ljudima koji imaju povišeni krvni tlak. Preporučuje se reducirati sol na manje od šest grama dnevno (oko 1,5 čajne žličice). Za sada nema dokaza da crna kava povećava rizik od srčanog oboljenja i drugih bolesti. Naravno, to moraju biti umjerene količine i osoba ne smije imati neka oboljenja, kao što su čir na želucu ili poremećen srčani ritam.

Izgleda da jedno ili dva alkoholna pića dnevno mogu smanjiti rizik od srčanog oboljenja (recimo, jedno piće može biti do 3,5 dcl pive ili 1,5 dcl vina). Alkohol može povećati razinu zaštitnog „dobrog kolesterola“ u krvi. Naravno, ni jedan ozbiljan stručnjak neće preporučiti da se počne piti kako bi se smanjio rizik srčanog oboljenja. Svi se slažu da trudnice i osobe s obiteljskom poviješću zloupotrebe alkohola, trebaju se u potpunosti okaniti alkohola.

Višak kilograma može povećati rizik od povišenog krvnog tlaka, šećerne bolesti i drugih oboljenja. Treba voditi brigu da prehrana bude raznovrsna i uravnotežena, s manje masnoća, a više ugljikohidrata i valja redovno provoditi tjelovježbu. Fizička neaktivnost igra veću ulogu u dobijanju na težini, nego prehrana s puno kalorija. Razumljivo, uvijek postoji prostora u svakodnevnoj zdravoj prehrani da se u nju ugura i nešto što je manje zdravo, ali što volite. Nema problema, slobodno ubacite ali neka bude u maloj količini i ograničite druge izvore masnoća.

dr. Ivo Belan

NESTVARNA PRIJATELJICA

Umjetnom inteligencijom protiv demencije

Jedan dom za starije osobe u Australiji odlučio je angažirati neobičnu pomoćnicu. Ime joj je Viv, a ono što je neobično je da je riječ o virtualnom robotu pogonjenom na umjetnu inteligenciju. Glavni cilj Viv je pružiti utjehu i prijateljstvo osobama oboljelima od demencije. Osoba oboljela od demencije daljinskim upravljačem upali veliki ekran na kojem se pojavi Viv te s njom može pričati o raznim temama, a posebnost Viv je što je napravljena da razumije ponašanje i iskustva dementnih osoba, te se njima prilagođava u komunikaciji.

Developeri koji su stvorili Viv kažu kako ona nije tu da zamijeni ljudsku prisutnost, već da nadopuni postojeće osoblje, koje ne može 24 sata u danu biti na raspolaganju ili praviti društvo osobama u domu. Inženjeri biomedicine ističu kako bi virtualni roboti poput Viv mogli postati uobičajena praksa u domovima koji sve više imaju problema s manjkom osoblja. Čini se da je budućnost već počela.

I.K.

Nema izgovora za informatičku nepismenost

Živimo u digitalnom stoljeću! Okruženi smo digitalnim medijima! Prema statističkim podacima, većina kućanstava u Hrvatskoj ima osobno računalo spojeno na internet i mobilne telefone. Prema tim podacima u zadnje dvije godine, u gotovo svim starosnim skupinama primijećen je porast broja korisnika interneta, a najveći u dobnoj skupini od 65 do 74 godine starosti! Život starijih osoba danas je bitno izmijenjen u odnosu na vrijeme od prije 20 i više godina. Za novi stil življenja potrebne su raznovrsne informacije. I upravo to omogućuju digitalni mediji koji se mogu koristiti bilo kada i bilo gdje.

Dokazano je da se među starijom populacijom s digitalnom tehnologijom lakše snalaze pripadnici takozvane bejbi-bum generacije, odnosno oni koji su rođeni 50-ih godina prošlog stoljeća. Oni su prije odlaska u mirovinu morali naučiti rad na računalu, pošto im je to bilo neophodno u svakodnevnom poslu. Pripadam generaciji koja je u svom radnom vijeku doživjela revoluciju od pisaćeg stroja do digitalne tehnologije. Radila sam u jednoj medijskoj kući i bez problema se prilagodila radu na računalu. Među današnjim umirovljenicima ima nas pripadnika više generacija. Mirovinu smo zaradili na različitim radnim mjestima pa tako ima osoba treće životne dobi koje se u svom radu nisu trebale koristiti niti pisaćom mašinom, a kamoli s računalom ili pametnim mobitelom, jer ga tada još nije bilo u upotrebi.

„Ne mogu zamisliti dan bez interneta. Pratim portale, tako se informiram. Aktivna sam i na nekim društvenim mrežama. Preko njih komuniciram s rodbinom i prijateljima. Kad sam otišla u mirovinu mislila sam što će to meni, ali malo pomalo potpuno sam se navukla“, kaže umirovljenica Snježana. Njezin partner Josip kaže da koristi internet za informiranje, druži se s prijateljima i obitelji. Ima dosta umirovljenika koji koriste društvene mreže Facebook, Viber, WhatsApp i to ih raduje.

Gospođa Štefica nedavno je navršila 80 godina. Unuka joj je pokazala kako radi njezin novi pametni mobitel i otada se s njim služi bez problema. Prati društvene mreže i u kontaktu je s članovima obitelji i prijateljima. Unatoč dobi od 90 godina moj susjed Dane, skoro svakodnevno odšeta do obližnje knjižnice u kojoj se naučio koristiti s računalom. Digitalna tehnologija napreduje velikom brzinom i često je kamen spoticanja nekim osobama treće životne dobi, bez obzira na njihov obrazovni status.

Međutim, starija životna dob već duže vrijeme nije i ne smije biti izgovor za informatičku nepismenost, jer je korištenje računala i mobitela danas nužnost i važna zbog mnoštva različitih usluga koje su nam potrebne privatno, poput zdravstvenih usluga.

Danas postoje mnogi projekti poput tečaja za unapređenje digitalne pismenosti starijih osoba, a ponekad su i besplatni. Zato su mnoge starije osobe pohađale računalne tečajeve. Osim toga unuci također mogu biti od velike pomoći svojim bakama i djedovima. Cjelovito učenje omogućuje starijoj osobi da aktivno sudjeluje u životu zajednice pobijajući time efekte socijalne isključenosti. „Bit ću polaznica raznih tečajeva, dokle god ću moći hodati i govoriti“, kaže jedna gospođa i dodaje: „Dosadno mi je biti sama u stanu.“

„Starija životna dob, već duže vrijeme nije i ne smije biti izgovor za informatičku nepismenost, jer je korištenje računala i mobitela danas nužnost“

Osobe koje su radoznale, koje zanimaju svijet i sve što se oko njih zbiva, ne mogu ostati pasivne. Ne smijemo reći kako je odlaskom u mirovinu završio naš radni vijek i zavući se u mišju rupu. Nažalost često je kod mlađih kriva percepcija o osobama treće životne dobi. Prije nekoliko godina mojoj sestri, koja je namjeravala kupiti laptop, mladi prodavač ponudio je jedan s napomenom: „Predlažem vam ovaj model. Ima dovoljno memorije i osnovne funkcije za čitanje portala i razne igrice i nije skup.“ Na to je moja sestra ljutito i povrijeđeno odgovorila: „Mene ne zanimaju niti igrice niti portali! Ja sam prevoditelj i laptop mi služi za rad!“ Demonstrativno smo napustile dućan, jer obje smo bile povrijeđene percepcijom prodavača. Iako je moja sestra tada izgledala čak mlađe od svojih vršnjaka, postupak prodavača je primila kao uvredu svih starijih ljudi. U međuvremenu sam se susrela s kolegama u poslu, mlađim od mene, koji su se teško prilagodili digitalnoj tehnologiji.

Primjerice jedan bivši školski kolega, koji je do prijevremene mirovine radio kao novinar u jednom dnevnom listu, nije se želio služiti računalom i otišao je u mirovinu. Ali, nakon nekoliko godina odlučio je objaviti knjigu o zanimljivim susretima tijekom svog rada s osobama iz kulture i sporta, pa mu je u tome po-

mogla kćerka prepisivanjem na računalo njegove tekstove napisane na pisaćoj mašini.

Starijim ljudima nije teško steći nova znanja ako imaju dobar motiv. Mnogi polaznici računalnih tečajeva naučili su kako uz svakodnevno pismo i glasovno komuniciranje s bliskim osobama mogu slati i primati slike, čitati zanimljive teme u novinama iz cijelog svijeta, koristiti se s internetskim bankarstvom i gledati TV na raznim lokacijama, kupovati online, saznati prognozu vremena i još mnogo toga što je važno i poželjno znati u dnevnom životu.

Uz svakodnevno korištenje računala i pametnih telefona moramo biti svjesni da jednako kao kada smo u prometu na cesti njihovo korištenje sa sobom nosi niz odgovornosti i sigurnosnih pravila. Nažalost, postoje razne vrste prevara i svjedoci smo lakovjernosti nekih osoba, često treće životne dobi, koji su ostali bez novčanih sredsotava. Naime, postoje manipulatori ljudima koji se na razne načine žele domoći povjerljivih informacija ili pristupa osobnim podacima i kreditnim karticama. Treba biti oprezan prema SMS porukama koje stignu s nepoznatih adresa. Ne odazivajte se, ne otvarajte ih i nikako ne odgovarajte, već ih blokirajte, jer to je često programirani način prevare.

U posljednje vrijeme na SMS stižu poruke poput ove: „Mama, ovo je moj novi broj mobitela. Molim te pošalji mi novac na ovaj račun!“ I ja sam nekoliko puta dobila slične poruke i istog trena sam ih blokirala. Ne bih sigurno slala novac bez da prvo ne nazovem kćerku ili sina na broj koji odavno znam. Prevara, nažalost, nisu novost i mnogi su na svoj mobitel dobili i poruku tobože od pošte ili banke tipa: „Dobili ste paket, ne znamo vašu adresu, javite nam adresu i broj vašeg računa“. A kada dobiju vaše podatke skinu vam novac s računa. Zato je poželjno da ste što bolje informatički pismeni, da se znate služiti sa svojim mobitelom i/ili računalom, ali da pri tom budete oprezni i ne nasjedate nikakvim manipulatorima.

Drenka Gaković

Teška zabluda bez računa

Pitanje: Ostvarila sam prijevremenu starosnu mirovinu u 2021. sa 38 godina staža i 60 godina života, ali sam nastavila raditi na pola radnog vremena. Navršit ću 64 godine života u travnju 2025. (puna starosna za žene u 2025. je već sa 63 godine života i 9 mjeseci) pa sam se u HZMO interesirala da li ispunjavam uvjete za punu starosnu mirovinu bez penalizacije. Odgovoreno mi je da jednaka penalizacija ostaje doživotno i da će mi se pribrojiti samo dodatno navršen staž osiguranja i vrijednosni bodovi. Da li je to točno? Ako je, mi smo svi dovedeni u tešku zabludu jer ako se ne skida penalizacija, naše mirovine neće rasti onoliko koliko penalizacija uzme i znači da smo dalje radili skoro bez ikakve koristi. Molim vas pojašnjenje. **(J.C.B. iz Rijeke)**

Odgovor: Nažalost, kod preračuna prijevremene starosne mirovine ostaje jednaki polazni faktor za izračun mirovine, odnosno, jednaka penalizacija. Trenutačno je u pripremi novi Zakon o mirovinskom osiguranju i SUH se bori za to da se kod preračuna svih mirovina zbog naknadno navršenog mirovinskog staža, pa i prijevremene starosne mirovine, ukine raniji polazni faktor i primijeni povoljniji. U odnosu na prijevremenu starosnu mirovinu to bi značilo da se primijeni niža penalizacija, kao i to da se penalizacija potpuno ukine kada korisnik prijevremene starosne mirovine navrši godine života za starosnu mirovinu. O uspjehu takvog zahtjeva imat ćemo više informacija sredinom ove godine.

Kontrolni pregled i u starosnoj mirovini?

Pitanje: Navršio sam 66 godina i bio sam korisnik invalidske mirovine za potpuni gubitak radne sposobnosti, koja je s navršanjem 65 godina života preimenovana u starosnu mirovinu. S obzirom da mi je mirovina mala i da mnogi drugi korisnici starosne mirovine rade do polovice radnog vremena uz mirovinu, želio sam se zaposliti na 2 sata radnog vremena dnevno ali sam čuo da u tom slučaju mogu izgubiti pravo na mirovinu. Je li to točno? **(A.L. iz Osijeka)**

Odgovor: Da, korisnici starosne mirovine koja je prevedena iz invalidske mirovine podliježu i nadalje istim pravilima kao i korisnici invalidske mirovine za potpuni gubitak radne sposobnosti. U slučaju prijave na mirovinsko osiguranje moraju obaviti kontrolni pregled i postupak novog ocjenjivanja radne sposobnosti. Posljedica tog postupka može biti zadržavanje invalidske mirovine za potpuni gubitak radne sposobnosti bez mogućnosti rada uz mirovinu ili određivanje nove invalidske mirovine za djelomični gubitak sposobnosti za rad (80%) uz koju je moguće zasnovati radni odnos i na više od polovice radnog vremena. Treća mogućnost je ocjena da invalidnost više ne postoji, što znači – gubitak prava na invalidsku mirovinu. Na Vama je da odlučite želite li se podvrgnuti kontrolnom medicinskom vještačenju radi mogućnosti rada. Sindikat umirovljenika Hrvatske se bori za to da korisnici invalidske mirovine za potpunu nesposobnost za rad mogu raditi do 3,5 sata dnevno. Također namjeravamo predložiti ukidanje preimenovanja invalidskih mirovina u starosne jer osim drugog naziva, i nadalje ostaju u režimu invalidskih mirovina. Više o tome ćemo znati sredinom ove godine kada se planira

stupanje na snagu novog Zakona o mirovinskom osiguranju.

Tko mi je oteo nasljedstvo?

Pitanje: Imam dvije sestre s kojima su moji roditelji sklopili prvo ugovor o doživotnom uzdržavanju za dio imovine, a darovnim ugovorom su preostali dio imovine darovali nećakinji. Oba roditelja su umrli, nema preostale imovine koja bi ušla u ostavinu i ja sam tim ugovorima zapravo potpuno isključen kao nasljednik. Imam li kao nasljednik ipak neka prava ili nemam? **(J.V. iz Splita)**

Odgovor: Ako su oba roditelja bili potpuno poslovno sposobni i uračunljivi prigodom sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju i darovnog ugovora, i ako ne možete dokazati da su ugovori sklopljeni u lošoj namjeri i iznuđeni, te ako nema preostale imovine koja nije obuhvaćena tim ugovorima, iako ste nasljednik prvog nasljednog reda, takvi ugovori Vas isključuju kao nasljednika.

Jedno propovijedaju, drugo rade

Pitanje: Radila sam u ispostavi javne ustanove ali mi je radni odnos prestao prema važećem Zakonu o radu (ZOR) krajem 2024. godine (65 godina života). Navršila sam 40 godina mirovinskog staža na poslovima VŠS. Na temelju informativnog izračuna, mirovina mi je mala. Predala sam molbu poslodavcu za produžetak rada na određeno vrijeme u trajanju od godinu dana jer sam u javnim medijima čitala da se predviđa donošenje novog Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO) na temelju kojeg će majke ostvariti pravo od dodatnih godinu dana staža po djetetu, a ja imam troje djece. Također se predviđa veće uvećanje mirovine za kasniji odlazak u mirovinu. Poslodavac je nekim drugim radnicima produžio ugovor o radu, čak i na radnim mjestima na kojima nema puno posla, a u ispostavi ima puno posla koji se dijeli između samo dvoje zaposlenih. Meni nije ni odgovorio na molbu te moram u mirovinu prema važećem ZOMO prema kojem se dodaje 6 mjeseci po djetetu. Nemam novca za pokretanje djelatnosti na temelju koje bih plaćala doprinose i dočekala novi ZOMO. Istodobno, u hrvatskoj mirovinskoj politici se promovira duži radni vijek. Što da radim, postoji li neki način da utječem na poslodavca? **(T.A. iz Gospića)**

Odgovor: Prema članku 112. stavak 1. točka 6. važećeg ZOR, radni odnos prestaje s navršanih 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, osim ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore. Ako je radnik zainteresiran duže raditi, samo o odluci poslodavca ovisi hoće li produžiti s takvim radnikom radni odnos na određeno vrijeme. Nemate čak ni pravo prigovora na temelju usporedbe s drugim radnicima kojima je produžen radni odnos na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa, uprave i
digitalne transformacije

Projekt „Pravni savjeti za starije osobe –
pomicanje granica“ financiran je sredstvima
Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne
transformacije

pravni
savjeti

Odgovara:
Vanda Crnjac Pauković
dipl. pravica

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda, četvrtak,
petak od
10 do 14 sati;
utorak: od
10 do 16 sati.
Telefon:
01/4615-797;
01/4655-111/
kućni 244;
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
[https://www.suh.hr/
savjeti/pitaj-pravnika/](https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/)

Vesna Grubišić Juhas, predsjednica ŽP SUH-a Istarske županije

Žalosno je da umirovljenici žive u neimaštini

“Formula za usklađivanje mirovina od 100 % naš je prioritet kako bi se zaustavio nepovoljan i nerazuman trend pada mirovina”

U prosincu 2024. godine na čelo Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije izabrana je Vesna Grubišić Juhas, koja je naslijedila Đinu Šverko, koja je bila vrlo uspješna na toj funkciji. Pa nas je prvo zanimalo koji su planovi nove predsjednice.

“Nastavit ću rad Đine Šverko koja je dala veliki dorinos radu SUH-a u Istarskoj Županiji. Podupirat ću i koordinirat ću rad svih naših jedanaest podružnica u kojima imamo oko 3.500 članova, kao i nastaviti međunarodnu suradnju s talijanskim partnerima. Sve podružnice su jako aktivne, organiziraju brojne aktivnosti, mnoge su dobile nova vodstva, tu je nova energija, nadam se da ćemo uspjeti povećati broj naših članova. Središnji događaj koji ćemo organizirati ove godine su naše sportske igre koje će se održati u gradu Pazinu”, kazala nam je Vesna, dodavši da će Podružnica SUH-a Pazin tom prigodom obilježiti tridesetu godišnjicu svojeg osnutka i uspješnog rada.

Vesna je nakon osnovne i srednje škole u Puli otišla u Zagreb, gdje je završila Studij socijalnog rada na Pravnom fakultetu u Zagrebu i 1980. godine stekla zvanje magistre socijalnog rada, nakon čega se vratila u Istru. U braku je punih 46 godina, ima dva odrasla sina, obojica su inženjeri, jedan informatike a drugi brodogradarstva.

“Imam dva predivna unuka, ponosna sam nona predivnog i predobrog Luke i Dorie, male ljepotice. Često su kod mene, igramo se i obožavamo se.”

Cijeli svoj radni vijek radila je u struci i napunila 42 godine radnog staža. Radila je 15 godina u Centru za socijalnu skrb u Puli, na poslovima skrbi za djecu i mlade, gdje je bila voditeljica tima. Ostatak radnog vijeka obavljala je poslove

ravnateljice u domovima za starije osobe u Puli, prvo u Centru za društvenu brigu o odraslim osobama, a potom u Domu za starije osobe Alfredo Štiglić, gdje je pokrenula brojne nove projekte koji unapređuju usluge u institucionalnoj i izvaninstitucionalnoj skrbi za starije osobe.

“Bila sam voditeljica više EU projekata putem kojih smo uvodili nove i inovativne usluge za starije osobe. Tako smo u Puli otvorili prvi Odjel za dementne osobe u Hrvatskoj. Naš dnevni boravak za oboljele od Alzheimerove demencije radi uspješno već 23 godine. Otvorili smo Gerontološki centar Vila Trap koji danas deset godina od početka rada radi punim kapacitetom i pruža usluge izvaninstitucionalne skrbi za starije osobe u gradu Puli.”

Veliki problem u Hrvatskoj je nedostatak kreveta za starije osobe u institucionalnom smještaju. I baš je na inicijativu ŽP SUH-a Istre SUH se izborio u 2020. godini da krene proces prebacivanja vlasništva nad domovima za starije sa HZMO-a na županije. Riječ je o nekretninama vrijednim 300 milijuna eura.

“Velika je bila uloga SUH-a i tadašnje predsjednice kod teške borbe koju smo vodili godinama oko vlasništva nad nekretninama u kojima se obavljala djelatnost domova za starije osobe u Hrvatskoj. Na koncu, razum je prevladao zahvaljujući i ravnatelju HZMO-a koji se založio da se vlasništvo prenese na osnivače županijskih ustanova, tada su se otvorile mogućnosti za investicije, tako se u Puli ulaže u dogradnju Doma Alfredo Štiglić. Konačno će grad Pula dobiti dodatne kapacitete za smještaj starijih osoba koje imaju potrebu za institucionalnom skrbi.”

U mirovinu je otišla 2022. godine, a 2023. zajedno s umi-

rovljenim kolegicama, socijalnim radnicama, učlanila se u SUH-ovu udrugu u Puli i postupno preuzela vođenje projekta u okviru kojeg organiziraju pomoć volontera umirovljenicima i starijim osobama u potrebi. Riječ je o projektu skrbi za starije osobe, koje Udruga SUH Pula-Pola uspješno provodi već punih 20 godina, a financiraju ga grad Pula i Istarska Županija.

Vesna je aktivna i u Povjerenstvu za starije osobe Istarske županije gdje je imenovana odlukom Županijske skupštine. Sama je svjesna teškog položaja umirovljenika, pa kaže kako se ljudi nisu nadali da će po okončanju njihovog radnog vijeka imati mirovinu na razini „socijalnih naknada“.

Žalosno je da nakon dugogodišnjeg rada naši umirovljenici ne mogu imati dostojanstvenu starost, nego žive u neimaštini. Osim toga sustav je nepravedan prema raznim kategorijama umirovljenika, kako za one koji su bili prisiljeni ići u prijevremenu mirovinu, pa su trajno penalizirani, prema majkama koje su umirovljene prije 2019. godine, pa porez koji umirovljenici plaćaju na svoje mirovine kao da se nisu dovoljno naplaćali poreza u radnom vijeku.”

Vesna kaže da ne može vjerovati kad čuje da su prve procjene da će mirovine novim usklađivanjem rasti svega 2,89 posto.

“Što je to u odnosu na povećanje troškova života. Svake godine naša mirovina postaje sve manja u odnosu na porast troškova života i inflaciju. Formula za usklađivanje mirovina od 100 % naš je prioritet kako bi se zaustavio taj nepovoljan i nerazuman trend pada mirovina. To je pitanje pravednosti pa onda i humanosti prema ljudima koji su gradili ovu zemlju”, zaključila je Vesna.

Igor Knežević